

การเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติ
ของกองทัพอากาศ

โดย

พลอากาศตรี คิศจวร สดับ
ผู้ช่วยหัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการ
ประจำผู้บัญชาการทหารอากาศ
กองทัพอากาศ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติ ของกองทัพอากาศ” ลักษณะวิชา การทหาร ของพลอากาศตรี คิตควร สดับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิษฐ์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติ ของกองทัพอากาศ
ลักษณะวิชา การทหาร
ผู้วิจัย พลอากาศตรี คีตวร สดับ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๒

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติของกองทัพอากาศ โดยการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper) ทั้งนี้ ขอบเขตการวิจัยมุ่งศึกษาหลักการและแนวความคิดต่าง ๆ ในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ ตลอดจนการศึกษาโครงสร้างและการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคงของมิตรประเทศ โดยใช้ข้อมูลการพัฒนากำลังรบของกองทัพอากาศจากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญและจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper) ของกองทัพอากาศ งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักการสำคัญ แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยสำคัญในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ รวมทั้งศึกษายุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี และสัมมนาข้าราชการกองทัพอากาศที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการจัดทำยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ตลอดจนการศึกษาโครงสร้างสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ ผลการวิจัยพบว่ากองทัพอากาศดำเนินการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์อยู่แล้ว เช่น การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) กิจการสาธารณะ (Public Affairs) และปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation) รวมทั้งการกำหนดทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศในระยะยาวไว้ในยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) หากแต่เป็นการมุ่งเน้นการสื่อสารเฉพาะเรื่อง และโดยส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารเฉพาะบุคลากรของกองทัพอากาศเป็นหลัก ดังนั้น การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวของกองทัพอากาศ จึงมีความจำเป็น เพื่อสื่อสารความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนากองทัพอากาศให้แก่สังคมและประชาชนของชาติ โดยงานวิจัยฉบับนี้มีข้อเสนอแนะคือรูปแบบโครงสร้างสมุดปกขาวที่เหมาะสม รวมทั้งแนวทางการเผยแพร่ ตลอดจนการสร้างช่องทางสำหรับการติดต่อสื่อสารจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกเพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ แนวทางสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ข้อมูลด้านความมั่นคง เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรม S-Curve ที่ ๑๑ ของประเทศ

Abstract

Title To Strengthen National Security Awareness of the Royal Thai Air Force
Field Military
Name Air Vice Mashall Kidkuan Sadub   **Course** NDC   **Class** 62

The research objective is to study guidelines in order to strengthen national security awareness of the Royal Thai Air Force (RTAF) to the public by executing a strategic communication of Security White Paper. The scopes of the research are mainly to review concepts and principles of the Strategic Communication (SC) and also to study and analyze concepts, principles and structure of security white papers from different countries including Australia, Sweden, China and Japan. Additionally, data and information of RTAF 20 years strategy is used as basic data to build suggesting guidelines for RTAF White paper. The research is considered as a qualitative research which studies and analyze relating document including strategic communication principles and security White papers. Also indepth interviews with ten strategic officers of the RTAF who have working experience with RTAF strategy development, project and budget management, and strategic communication are conducted. The study suggests that RTAF has published long term development direction as know as RTAF 20 years Strategy. In addition, RTAF has already conducted many forms of the strategic communication such as Public Diplomacy (PD), Public Affairs (PA) and Information Operation (IO); however, the communication mainly has focused only within the RTAF and has been specific to RTAF personnel. Therefore, additional implementation of strategic communication by issuing White Paper is required in order to to inform and promote understanding of military power, RTAF development plan and RTAF future projects and budget projection to the public. This research recommends appropriate structure and information of the RTAF white paper and also the key audiences are identified with the right communication. Moreover, the feedback communication is strongly recommended. For further research, the recommendation is to study guidelines of strategic communication in order to promote Thai defense industry as known as S-Curve 11 industry.

คำนำ

กองทัพอากาศเป็นหนึ่งในหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศมีหน้าที่เตรียมกำลัง และใช้กำลังกองทัพอากาศ เพื่อปฏิบัติการกิจตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีความจำเป็นต้องเสริมสร้างสมรรถนะ เพื่อดำรงขีดความสามารถกำลังรบให้มีความพร้อม ทันสมัย และเหมาะสม เพื่อรองรับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ มักมีประเด็นจาก สังคม ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ถึงความจำเป็นในการพัฒนายุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้าน ความมั่นคงและความเหมาะสมในการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคง เนื่องจาก มิได้มีภัยคุกคามแบบดั้งเดิมดังเช่นในอดีต

การวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว ของกองทัพอากาศ โดยเป็นการศึกษาหลักการ แนวความคิด และโครงสร้างการจัดทำสมุดปกขาว ของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ รวมทั้งการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญของกองทัพอากาศที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญและจัดทำ ข้อเสนอแนะในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper) ของ กองทัพอากาศ ซึ่งต้องวางแผนอย่างเป็นระบบในการสื่อสารข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง นำเสนอผ่าน ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม สามารถสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ ตามห้วงเวลาและจังหวะ ที่เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจในความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนา กำลังรบของกองทัพอากาศ โดยเฉพาะแผนการพัฒนาโครงการเสริมสร้างกำลังกองทัพ และความ ต้องการงบประมาณในอนาคต ทำให้สังคมรับทราบ และตระหนักในความสำคัญและความจำเป็น จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการรวมพลังของคนในชาติที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริงต่อไป

พล.อ.ต.

(คิดควร สดับ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สังคม ประชาชน และทุกภาคส่วนของชาติได้รับรู้ เข้าใจ และตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นของกองทัพอากาศ ในการดำรงขีดความสามารถกำลังรบให้มีความพร้อม ทันสมัย และเหมาะสม เพื่อรองรับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เอกสารวิจัยฉบับนี้ริเริ่มจากแนวคิดของผู้วิจัยที่ประสงค์จะศึกษาและวิจัยเพื่อเสนอแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งต้องมีความประสานสอดคล้องในการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความเข้าใจ รวมทั้งโน้มน้าวผู้รับสารให้สนับสนุนการดำเนินการของกองทัพอากาศ สมุดปกขาว (Security White Paper) เป็นการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์อีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งหน่วยงานด้านความมั่นคงของหลายประเทศนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวที่ได้จากการวิจัยนี้ กองทัพอากาศและหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคง ซึ่งสามารถเสริมสร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในชาติอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จผลได้นั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณกองทัพอากาศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้ข้อมูลทั้งในส่วนของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ การจัดทำโครงการ และงบประมาณของกองทัพอากาศ รวมทั้งการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำเอกสารวิจัยในครั้งนี้ ยิ่งไปกว่านั้น ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง อีกทั้ง ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ และโครงการจัดหายุทธโธปกรณ์ พล.อ.ท.ชานนท์ มุ่งธัญญา รองเสนาธิการทหารอากาศ ที่กรุณาให้คำแนะนำตลอดการจัดทำเอกสารวิจัยในครั้งนี้

พล.อ.ต.

(คิดควร สดับ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ หลักการสำคัญและแนวความคิดในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์	๕
ความหมายของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์	๕
การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง	๑๐
ปัจจัยสำคัญในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์	๑๑
สรุป	๑๓
บทที่ ๓ การศึกษาทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ ๒๐ ปี และ	
สมุดปกขาวของมิตรประเทศ	๑๔
ทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ ๒๐ ปี	๑๔
สมุดปกขาวของมิตรประเทศ	๒๕
สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์	๔๐
สรุป	๔๒
บทที่ ๔ วิเคราะห์และสังเคราะห์ขอบเขตและปัจจัยสำคัญ	
เพื่อการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว	๔๓
ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์	๔๓
ขอบเขตของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว	๔๔
สรุป	๔๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕	
สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๑
สรุป	๕๑
ข้อเสนอแนะ	๕๑
บรรณานุกรม	๕๗
ภาคผนวก	๕๘
ประเด็นสัมภาษณ์	๕๙
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๐

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒ - ๑	วัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของการปฏิบัติการต่าง ๆ	๑๑
๓ - ๑	ทิศทางการพัฒนามิติทางอากาศ (Air Domain)	๒๑
๓ - ๒	ทิศทางการพัฒนามิติไซเบอร์ (Cyber Domain)	๒๓
๓ - ๓	ทิศทางการพัฒนามิติอวกาศ (Space Domain)	๒๔
๔ - ๑	เปรียบเทียบข้อมูลความเป็นมาและวัตถุประสงค์สมุดปกขาว ของมิตรประเทศ	๔๖
๔ - ๒	เปรียบเทียบข้อมูลสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง และความท้าทาย สมุดปกขาวของมิตรประเทศ	๔๖
๔ - ๓	ข้อมูลบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคง	๔๗
๔ - ๔	ข้อมูลโครงสร้างหน่วยงานและขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต	๔๗
๔ - ๕	ข้อมูลแนวทางและแผนการพัฒนา	๔๘
๔ - ๖	ข้อมูลงบประมาณ	๔๘
๔ - ๗	ข้อมูลการนำไปสู่การปฏิบัติ	๔๙
๔ - ๘	องค์ประกอบของสมุดปกขาวของมิตรประเทศ	๕๐

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒ - ๑	๖
๒ - ๒	๙
๒ - ๓	๑๐
๒ - ๔	๑๓
๓ - ๑	๑๖
๓ - ๒	๑๗
๓ - ๓	๒๐
๓ - ๔	๒๖
๓ - ๕	๒๗
๓ - ๖	๒๘
๓ - ๗	๓๑
๓ - ๘	๓๕
๓ - ๙	๓๕
๓ - ๑๐	๓๘
๓ - ๑๑	๓๘
๓ - ๑๒	๓๙
๓ - ๑๓	๔๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพอากาศเป็นหนึ่งในหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศมีหน้าที่เตรียมกำลังและใช้กำลังกองทัพอากาศ เพื่อพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ป้องกันราชอาณาจักรและอธิปไตยของชาติ การรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ของชาติ และสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ด้านความมั่นคง “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” ดังนั้นกองทัพอากาศจำเป็นต้องเสริมสร้างสมรรถนะ เพื่อดำรงขีดความสามารถกำลังรบของกองทัพอากาศให้มีความพร้อม ทันสมัย และเหมาะสม เพื่อรองรับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กองทัพอากาศกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน อย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม โดยยึดถือหลักนิยามกองทัพอากาศ แผนกองทัพอากาศ และยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) รวมทั้งการดำรงวิสัยทัศน์การพัฒนาลู่ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)” โดยมุ่งเน้นการพัฒนากองทัพอากาศ ทั้ง ๓ มิติ ได้แก่ มิติทางอากาศ มิติไซเบอร์ และมิติอวกาศ ที่ผ่านมากองทัพอากาศจัดหายุทธโธปกรณ์ตามแผนพัฒนาขีดความสามารถการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง และแผนการพัฒนากองทัพอากาศให้ทันสมัย ทั้งนี้ ในแต่ละปีกองทัพอากาศได้รับการจัดสรรงบประมาณคิดเป็นร้อยละประมาณ ๑๘ ของงบประมาณกระทรวงกลาโหม หรือประมาณร้อยละ ๐.๒๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อย่างไรก็ตาม ในแต่ละปีมีประเด็นจากสังคม ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ถึงความจำเป็นในการพัฒนายุทธโธปกรณ์ของหน่วยงานด้านความมั่นคง และความเหมาะสมในการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคง เนื่องจากมิได้มีภัยคุกคามแบบดั้งเดิมดังเช่นในอดีต

สมุดปกขาวถือเป็นการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์รูปแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาของกองทัพอากาศให้ประชาชน และหน่วยงานภายนอกได้รับทราบ โดยการวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวของกองทัพอากาศ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลการพัฒนาโครงสร้างกำลังรบ จากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ โดยศึกษารูปแบบโครงสร้างสมุดปกขาวของมิตรประเทศที่สำคัญและที่น่าสนใจ เพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการจัดทำสมุดปกขาวของกองทัพอากาศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องการเสริมสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงของชาติ โดยใช้สมุดปกขาวในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้สังคมและคนในชาติได้ตระหนักถึงความต้องการในการพัฒนาด้านความมั่นคงที่สมเหตุสมผล ทั้งนี้จะมุ่งศึกษาหลักการและแนวความคิดในการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของกองทัพอากาศ เพื่อการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนากำลังรบของกองทัพอากาศ โดยเฉพาะแผนการพัฒนาคองกำลังกองทัพอากาศ

และความต้องการงบประมาณในอนาคต ซึ่งหากทุกภาคส่วนของชาติได้รับรู้ เข้าใจ และตระหนักใน ความสำคัญและความจำเป็น ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการรวมพลังของคนในชาติที่เป็นรูปธรรม อย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษากรอบภารกิจของกองทัพอากาศในฐานะหน่วยงานด้านความมั่นคง และทิศทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี
๒. เพื่อศึกษาหลักการ แนวความคิด และโครงสร้างการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงของชาติของกองทัพอากาศให้กับสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชาติ ในรูปแบบของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper)

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้านความมั่นคงในรูปแบบของการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) เพื่อสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ให้สังคมและคนในชาติได้ตระหนักถึงความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนา กำลังรบ โดยใช้กรณีศึกษากองทัพอากาศ ซึ่งกำหนดขอบเขตในส่วนของการพัฒนาโครงการเสริมสร้าง กำลังกองทัพและการกำหนดกรอบความต้องการงบประมาณสำหรับการพัฒนาในอนาคต ทั้งนี้ ต้องศึกษาหลักการ แนวความคิด และโครงสร้างการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญ และจัดทำข้อเสนอแนะ แนวทางการเสริมสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงให้กับสังคมและคนในชาติ ในรูปแบบของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper) ของกองทัพอากาศ

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ดำเนินการสัมภาษณ์ข้าราชการกองทัพอากาศ ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับ การพัฒนายุทธศาสตร์กองทัพอากาศ การจัดทำโครงการและงบประมาณของกองทัพอากาศ รวมทั้ง การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ รวมจำนวน ๑๐ คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามแผนภาพที่ ๑ - ๑ ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการสัมภาษณ์ข้าราชการกองทัพอากาศที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ และการจัดทำยุทธศาสตร์กองทัพอากาศรายละเอียดการสัมภาษณ์จำนวน ๑๐ ท่าน

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดหลักการ แนวความคิด และโครงสร้างการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ โดยใช้ข้อมูลการพัฒนากำลังรบของกองทัพอากาศจากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศเป็นกรณีศึกษา

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิที่ได้ มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และเสนอแนะแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper) ของกองทัพอากาศ

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานเชิงพรรณนา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. เข้าใจในทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ ๒๐ ปี ซึ่งนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาโครงการเสริมสร้างกำลังกองทัพและความต้องการงบประมาณในอนาคต

๒. เข้าใจหลักการ แนวความคิด และโครงสร้างการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ รวมทั้งปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง

๓. ได้แนวทางในการเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติของกองทัพอากาศให้กับสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชาติ ในรูปแบบของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper)

คำจำกัดความ

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Communication)

หมายถึง การประสานสอดคล้องการสื่อสาร (Communication) รูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการปฏิบัติ (Action) เพื่อสื่อสารข้อมูลและโน้มน้าวกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ ให้ตระหนักถึงความสำคัญ สนับสนุนเป้าหมายหรือการดำเนินการขององค์กร โดยต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วางแผนการปฏิบัติ และดำเนินการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สมุดปกขาวด้านความมั่นคง (Security White Paper)

หมายถึง เอกสารซึ่งนำเสนอโดยหน่วยงานด้านความมั่นคง มีสาระสำคัญเกี่ยวกับทิศทาง เป้าหมาย แผนการพัฒนา กำลังรบ และกรอบความต้องการงบประมาณสำหรับการพัฒนาในอนาคต ทั้งนี้ สมุดปกขาวเป็นเอกสารซึ่งกำหนดรายละเอียดความต้องการในการพัฒนาของหน่วยงานด้านความมั่นคง พร้อมแสดงความจำเป็นที่สมเหตุสมผล เพื่อให้สังคมและคนในชาติรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาด้านความมั่นคง

โครงการเสริมสร้างกำลังกองทัพ

หมายถึง โครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างกำลังรบตามเป้าหมายกำลังตามแผนโครงสร้างกองทัพไทย ซึ่งประกอบด้วย การจัดตั้งหน่วยกำลังรบ การจัดหาและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ การส่งกำลัง การระดมสรรพกำลัง การค้นคว้าวิจัยด้านอาวุธและเทคโนโลยี รวมถึงโครงการสนับสนุนเป้าหมายโครงสร้างกองทัพด้วย

บทที่ ๒

หลักการสำคัญและแนวความคิดในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์

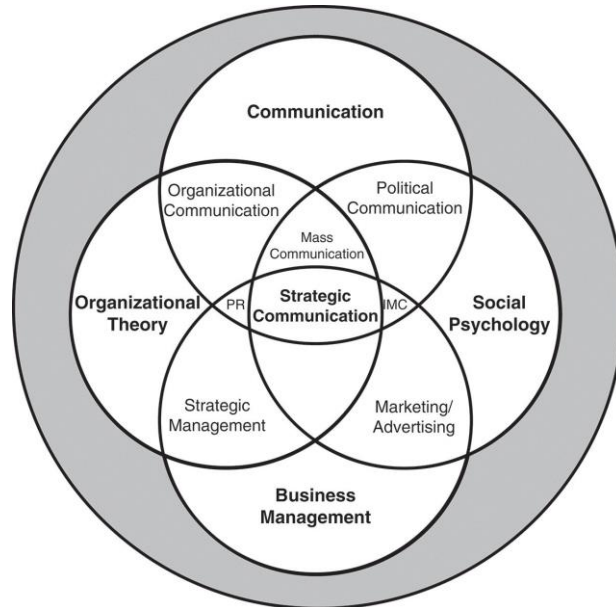
ปัจจุบันการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร ให้มีความเชื่อมโยง ประสานคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทุกกลุ่ม ก่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับจากภายใน และภายนอกองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน และก่อให้เกิดความมีส่วนร่วม การวิจัยนี้มุ่งหวังศึกษาหลักการสำคัญ และแนวความคิดในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติให้แก่สังคม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชาติ ในรูปแบบของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper) ซึ่งในบทที่ ๒ เป็นการศึกษา และทบทวนการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ และแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจถึงความหมาย (Definition) องค์ประกอบ และการนำไปใช้ประโยชน์ (Application)

ความหมายของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Communication : SC) หรือบางครั้งก็เรียกว่า ยุทธศาสตร์ในการสื่อสาร (Communication Strategy : CS) ประกอบด้วย องค์ความรู้จากหลายศาสตร์วิชา ดังแสดงในแผนภาพที่ ๒-๑ ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร (Communication) การบริหารธุรกิจ (Business Management) การจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) และทฤษฎีองค์กร (Organizational Theory) ทำให้มีความหมายที่หลากหลายในบริบทที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีความหมายที่แตกต่างกันเฉพาะในรายละเอียด ขึ้นอยู่กับว่าใช้ความหมายของศาสตร์วิชาใดในการอธิบายเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ทุกความหมายมีแนวความคิดหลักร่วมกัน คือ การประสานสอดคล้องการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง การปฏิบัติ เพื่อสื่อสารข้อมูล และโน้มน้าวกลุ่มผู้รับสาร (Audience) ให้สนับสนุนเป้าหมาย หรือการดำเนินการของรัฐบาล หรือขององค์กรนั้น ซึ่งต้องมีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และประสานงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นอกจากประกอบด้วยองค์ความรู้จากหลายศาสตร์วิชาแล้ว การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ยังมีความเชื่อมโยงกับแนวความคิดด้านการสื่อสารอื่น ๆ อีกด้วย ได้แก่ การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) กิจการสาธารณะ (Public Affairs) และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation) ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ใกล้เคียงกัน ประกอบด้วย แนวทางการปฏิบัติที่คล้ายกัน และมีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยการวิจัยนี้ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ และแนวความคิดด้านการสื่อสารอื่น ๆ ในบริบทด้านความมั่นคงเป็นหลัก

แผนภาพที่ ๒ - ๑ ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์

ที่มา : Jesper Falkheimer & Mats Heide, 2014

๑. การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Communication)

รัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้คำจำกัดความของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Communication : SC) หมายถึง การพัฒนา เสริมสร้าง หรือรักษาสภาพแวดล้อมด้านการข่าวสาร เพื่อก่อให้เกิดการส่งเสริมนโยบายรัฐบาล ผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยใช้พลังอำนาจของชาติทุกด้านเพื่อดำเนินการวางแผน และร่วมมือกันในการผลิตรูปแบบและข่าวสาร ตลอดจนแนวทางการนำเสนอให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สามารถส่งข่าวสารถึงผู้รับสาร (Audience) ที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันการศึกษาด้านความมั่นคงของสหราชอาณาจักร ให้ความหมายการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ คือ การที่รัฐบาลหรือหน่วยงานด้านความมั่นคงกำหนดขอบเขต และการประสานสอดคล้องการสื่อสารทุกด้านเข้าด้วยกัน โดยพิจารณาเป้าหมาย หรือผลกระทบที่ต้องการเป็นสำคัญ แล้วพิจารณาแนวทางการปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดผลกระทบหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการนั้น ๆ รวมทั้งมีการศึกษาผู้รับสาร (Audience) ประเมินรูปแบบข่าวสาร และแนวทางการนำเสนอที่เหมาะสมอีกด้วย

กระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา ให้ความหมายการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ ในหนังสือ “Principles of Strategic Communication” ว่า หมายถึง แนวความคิด (Concept) ในการบริหารจัดการ การกระทำ (Action) และการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ ประกอบด้วย รูปภาพ ข้อความ และการปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการ โดยกำหนดหลักการสำคัญ จำนวน ๙ ข้อ ได้แก่

๑. ผู้นำคือผู้ขับเคลื่อนสำคัญ (Leadership-Driven)

การกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนโดยผู้นำ เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการดำเนินการวางแผน และแนวทางการปฏิบัติของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อบูรณาการการปฏิบัติ รูปภาพ และข้อความ รวมทั้งทรัพยากรด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. ความน่าเชื่อถือ (Credible)

มุมมอง ความเชื่อถือ และความเคารพระหว่างทุกหน่วยงาน หรือผู้ร่วมงาน คือ หัวใจสำคัญของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน น่าเชื่อถือ ตรงกัน มีความประสานสอดคล้อง ซึ่งต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ผ่านการฝึกฝน และมีความเป็นมืออาชีพ

๓. ความเข้าใจ (Understanding)

ประสบการณ์ วัฒนธรรม และความรู้ของผู้รับสาร (Audience) เป็นองค์ประกอบสำคัญในสร้างมุมมอง และตัดสินใจข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ดังนั้น การศึกษา และการทำความเข้าใจผู้รับสาร (Audience) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ความไม่เข้าใจที่เพียงพอ อาจก่อให้เกิดการเข้าใจผิดและส่งผลกระทบต่อเป้าหมายที่ต้องการ

๔. การสนทนาโต้ตอบ (Dialogue)

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต้องมีการโต้ตอบระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร โดยการสนทนา อภิปราย และแนวทางอื่น ๆ ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ และก่อให้เกิดความเชื่อมั่นระหว่างกันของทั้งสองฝ่าย

๕. การเผยแพร่ข่าวสาร (Pervasive)

การสื่อสารไม่มีขอบเขต หรือพรมแดน ทุกการกระทำ ทุกภาพ และทุกคำพูด ล้วนส่งข้อมูลข่าวสาร และส่งผลกระทบต่อที่ต้องการและไม่ต้องการ ดังนั้น จึงต้องวางแผน และดำเนินการด้วยความระมัดระวัง

๖. การบูรณาการและการประสานงาน (Unity of Effort)

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์เป็นการบูรณาการการปฏิบัติในทุกด้าน มีการประสานสอดคล้อง ทั้งในแนวตั้งจากระดับผู้นำสู่ผู้ปฏิบัติ และการประสานสอดคล้องในแนวนราบระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการดำเนินการร่วมกันในทุกระดับของหน่วยงานภายในองค์กร

๗. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-Based)

การสื่อสารเพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ตรงตามความต้องการ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ซึ่งรูปแบบข้อมูลข่าวสาร ขั้นตอนการดำเนินการ และวิธีการสื่อสาร ล้วนแต่พัฒนาขึ้นจากนโยบาย วิสัยทัศน์ และทิศทางขององค์กรหรือผู้นำขององค์กร

๘. การตอบสนองที่ตรงตามความต้องการ (Reponsive)

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลข่าวสารให้เหมาะสม เพื่อตอบสนองการสื่อสารที่ตรงตามความต้องการ ให้สามารถสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง เหมาะสมกับเวลา สถานที่ และผู้รับสาร

๙. ความต่อเนื่อง (Continuous)

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์เป็นกระบวนการต่อเนื่องของการศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติ และการประเมิน และมีการปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา

๒. การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation)

การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation : IO) เป็นการปฏิบัติการทางทหารอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ถูกนำมาใช้ร่วมกับการปฏิบัติการทางทหารอื่น ๆ โดยมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบตามเทคโนโลยีการสื่อสารที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ดาวเทียม หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การปฏิบัติการข่าวสาร (IO) มุ่งเน้นการปฏิบัติต่อกระบวนการ และวงจรของการตัดสินใจ (Target Decision Cycle) ของฝ่ายตรงข้าม รวมถึง การป้องกันข่าวสาร หรือระบบข่าวสารของฝ่ายเราจากการถูกโจมตีหรือการบิดเบือนของฝ่ายตรงข้าม

ความหมายของการปฏิบัติการข่าวสาร (IO) ที่ทราบกันโดยทั่วไป คือ การปฏิบัติการที่มุ่งสร้างผลกระทบ หรือสร้างอิทธิพลในการตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยการใช้ข้อมูลข่าวสารและระบบสารสนเทศ รวมทั้งการปฏิบัติเพื่อการป้องกันข่าวสารและระบบสารสนเทศของฝ่ายเรา

๑. รูปแบบการปฏิบัติการข่าวสาร

๑.๑ การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก เป็นการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม ร่วมกับการทำลาย หรือลดศักยภาพข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม ไม่ให้เป็นภัยอันตรายต่อฝ่ายตน เช่น การให้ข่าวลวง การปฏิบัติการทางจิตวิทยา การปฏิบัติการสงครามอิเล็กทรอนิกส์ และการโจมตีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๑.๒ การปฏิบัติการเชิงรับ เป็นการปกป้องและรักษาความปลอดภัยข้อมูลข่าวสารให้ปลอดภัยจากฝ่ายตรงข้าม เช่น การรักษาความปลอดภัยข่าวสาร การต่อต้านข่าวกรอง การต่อต้านทางจิตวิทยา และการป้องกันเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๒. ชีตความสามารถในการปฏิบัติการข่าวสาร

๒.๑ การปฏิบัติหลักหรือชีตความสามารถหลัก (Core Capabilities) เป็นชีตความสามารถที่ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลขั้นวิกฤติ ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ประกอบด้วย การปฏิบัติการจิตวิทยา (PSYOP) การลวงทางทหาร (MILDEC) การรักษาความปลอดภัย (OPSEC) การสงครามอิเล็กทรอนิกส์ (EW) และการปฏิบัติการเครือข่ายไซเบอร์ (CNO)

๒.๒ การปฏิบัติสนับสนุนหรือชีตความสามารถสนับสนุน (Supporting Capabilities) เป็นชีตความสามารถที่สนับสนุนการปฏิบัติการหลัก ประกอบด้วย การประกันข่าวสาร (Information Assurance) การรักษาความปลอดภัย (Physical Security) การโจมตีทางกายภาพ (Physical Attack) การต่อต้านข่าวกรอง (Counter-intelligence) และการถ่ายภาพการรบ (Combat Camera)

๒.๓ ชีตความสามารถอื่น (Related Capabilities) เป็นชีตความสามารถที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้การปฏิบัติการข่าวสารมีความสมบูรณ์ ได้แก่ งานกิจกรรมมวลชน (Public Affairs) การปฏิบัติการพลเรือนทหาร (Civil-Military Operations) และการสนับสนุนเชิงรับต่อการทูตสาธารณะ (Defense Support to Public Diplomacy)

แผนภาพที่ ๒-๒ ขีดความสามารถในการปฏิบัติการข่าวสาร

CORE CAPABILITIES	
Electronic Warfare	Military Deception
Cyber Network Operations	Psychological Operations
Operations Security	
SUPPORTING CAPABILITIES	RELATED CAPABILITIES
Information Assurance	Public Affairs
Physical Security	Civil-Military Operations
Counterintelligence	Defense Support to Public Diplomacy
Physical Attack	
Combat Camera	

ที่มา : คณะกรรมการปฏิบัติการข่าวสารกองทัพอากาศ, ๒๐๑๖

๓. การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy)

การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy : PD) หมายถึง ความพยายามอย่างเป็นทางการด้วยการสื่อสาร และการปฏิบัติการในด้านต่าง ๆ ต่อรัฐบาล ประชาชน และองค์กรของประเทศอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และแผนการดำเนินงานของประเทศตนเอง ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับนโยบายต่างประเทศ และเป็นการส่งเสริมผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติ สามารถดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประกาศ การประชุม การเยี่ยมเยียนทางการทูต และโครงการแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องและการปฏิบัติการข่าวสาร เป็นต้น การปฏิบัติการด้านการทูตสาธารณะต้องดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย และวางแผนอย่างละเอียด โดยมีหัวข้อสำคัญในการศึกษาประเทศเป้าหมาย ดังนี้

- ๓.๑ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ๓.๒ การเมือง
- ๓.๓ โครงสร้างสังคม
- ๓.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและประชาชน
- ๓.๕ สภาวะเศรษฐกิจ
- ๓.๖ สื่อมวลชนและอิทธิพล
- ๓.๗ ระดับการศึกษาและเทคโนโลยีของประเทศ

๔. กิจการสาธารณะ (Public Affairs)

กิจการสาธารณะ (Public Affairs : PA) หมายถึง การพัฒนาหรือสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่มีผลกระทบ หรือมีผลประโยชน์กับองค์กร เช่น นักการเมือง ลูกค้า ประชาชนในพื้นที่ กลุ่มธุรกิจ สหภาพ และสื่อมวลชน เป็นต้น

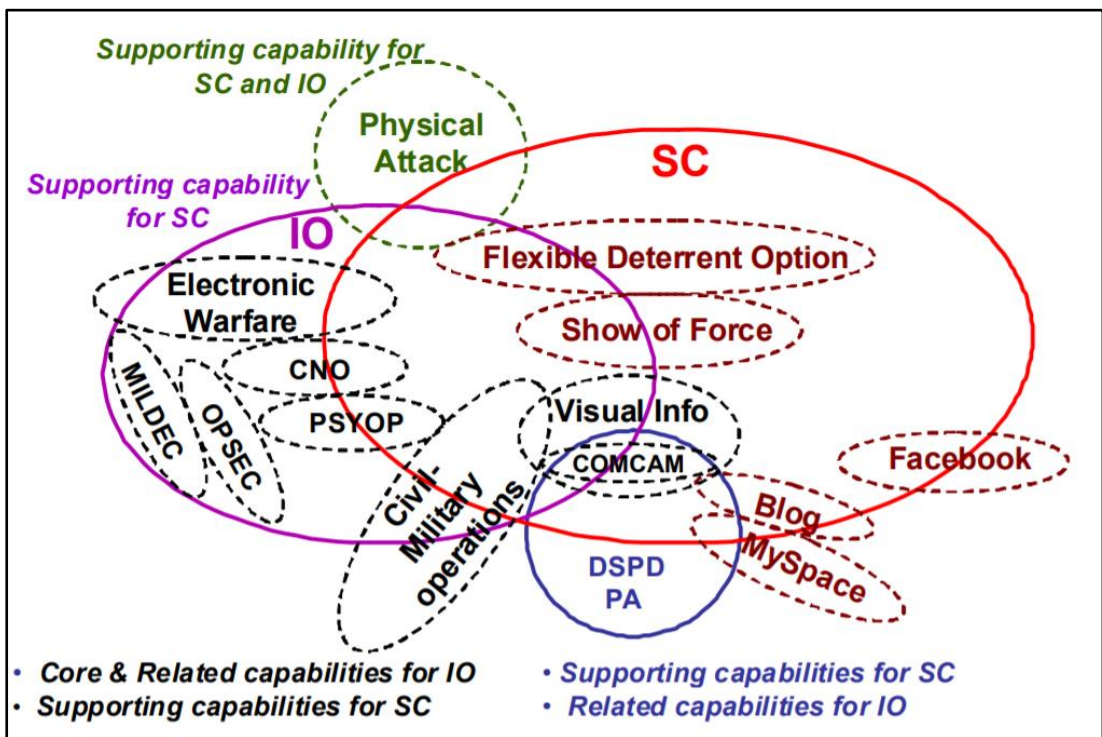
กิจการสาธารณะ (PA) ในความหมายทางด้านการทหาร หมายถึง การสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ กับผู้รับสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทุกระดับของชาติ กิจกรรมสาธารณะ (PA) มีหน้าที่สำคัญ ๓ อย่าง ได้แก่ สื่อสารข้อมูลกับสาธารณะ สนับสนุนข้อมูลให้แก่ผู้บังคับบัญชา และการจัดกิจกรรมกับประชาชนและสังคมในพื้นที่

กิจการสาธารณะ (PA) มุ่งเน้นการเสริมสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณชนภายในประเทศเป็นหลัก โดยมีหัวใจสำคัญคือ ข้อมูลถูกต้องและถูกเวลา เพื่อให้ประชาชนภายในประเทศสนับสนุนนโยบาย และการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยมีความตรงกันข้ามกับการทูตสาธารณะ (PD) ซึ่งเป็นการมุ่งเป้าหมายต่อประชาชนและหน่วยงานในต่างประเทศ

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (SC) มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงการปฏิบัติการข่าวสาร (IO) การทูตสาธารณะ (PD) และกิจการสาธารณะ (PA) แสดงตามแผนภาพที่ ๒-๓ ซึ่งผู้นำองค์กรและผู้รับผิดชอบการปฏิบัติในแต่ละด้านต้องดำเนินการวางแผนร่วมกัน เพื่อบูรณาการการปฏิบัติให้มีความประสานสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

แผนภาพที่ ๒ - ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิบัติการต่างๆ

ที่มา : US Joint Forces Command, 2010

การปฏิบัติการหลัก (Core Capability) และการปฏิบัติการสนับสนุน (Supporting Capability) รวมทั้งการปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Related Capability) ของการปฏิบัติการข่าวสาร (IO) ล้วนแต่มีส่วนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์เกิดผลสัมฤทธิ์ และปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทูตสาธารณะ (PD) และกิจการสาธารณะ (PA) มีส่วนในการสนับสนุนการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการสื่อสารข้อมูลที่จำเป็น ถูกต้อง ในเวลาที่เหมาะสม ให้กับสาธารณะเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (SC) รวมทั้งการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (SC) จะต้องระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มผู้รับสาร และกำหนดเป้าหมายสำคัญ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้รับสารนั้น และจะกำหนดจำนวนกิจกรรมสำคัญในการปฏิบัติการข่าวสาร (IO) การทูตสาธารณะ (PD) และกิจการสาธารณะ (PA) และการปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีจำนวนและระดับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกลุ่มรับสาร รายละเอียดวัตถุประสงค์และกลุ่มผู้รับสารของการปฏิบัติการข่าวสาร (IO) กิจการสาธารณะ (PA) และการทูตสาธารณะ (PD) แสดงตามตารางที่ ๒-๑

ตารางที่ ๒ - ๑ วัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของการปฏิบัติการต่าง ๆ

การปฏิบัติการ	วัตถุประสงค์	กลุ่มผู้รับสาร
การปฏิบัติการข่าวสาร (IO)	ส่งผล, ชะลอ และทำลายข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม	ฝ่ายตรงข้ามโดยเฉพาะผู้ที่ต้องตัดสินใจ
กิจการสาธารณะ (PA)	ให้ข้อมูลหรือสื่อสารกับสาธารณะ, ป้องปรามฝ่ายตรงข้าม	สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
การทูตสาธารณะ (PD)	สนับสนุนนโยบายสาธารณะและการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง	ต่างประเทศ โดยเฉพาะผู้กำหนดนโยบาย

ที่มา : David and Tim, 2004

ปัจจัยสำคัญในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์

การวางแผนการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์มีกระบวนการเช่นเดียวกับการวางแผนการสื่อสารแบบอื่น ๆ โดยมีปัจจัยสำคัญ ได้แก่ เป้าหมาย (Goal) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) รูปแบบการส่งสาร (Delivery Vehicle) ระยะเวลาการสื่อสาร (Timing) และจังหวะการสื่อสาร (Tempo)

๑. เป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Goal and Stakeholder)

ขั้นตอนแรกซึ่งมีความสำคัญมากในการสื่อสาร คือ การกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารที่ชัดเจน ผลที่ต้องการได้จากการสื่อสารนั้น รวมทั้งกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้รับสาร หรือ กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ที่ต้องการให้ส่งผลกระทบ ซึ่งหากสามารถกำหนดเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ชัดเจนจะส่งผลให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒. รูปแบบการสื่อสาร (Delivery Vehicle)

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารหลากหลายรูปแบบ และมีความสะดวกมากขึ้น รูปแบบของการสื่อสารมีความสำคัญและมีผลต่อความสำเร็จของการสื่อสารเป็นอย่างมาก รูปแบบการสื่อสารที่ไม่ถูกต้องอาจทำให้ข้อมูลข่าวสารถูกบิดเบือน ขัดขวาง และผู้รับสารเข้าใจผิดได้โดยง่าย การเลือกรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมค่อนข้างมีความซับซ้อน โดยต้องพิจารณา เนื้อหา กลุ่มผู้รับสารที่เป็นเป้าหมายหลัก สถานการณ์และแรงดัน รวมทั้งความได้เปรียบของรูปแบบการสื่อสาร

๓. ห้วงเวลาการสื่อสาร (Timing)

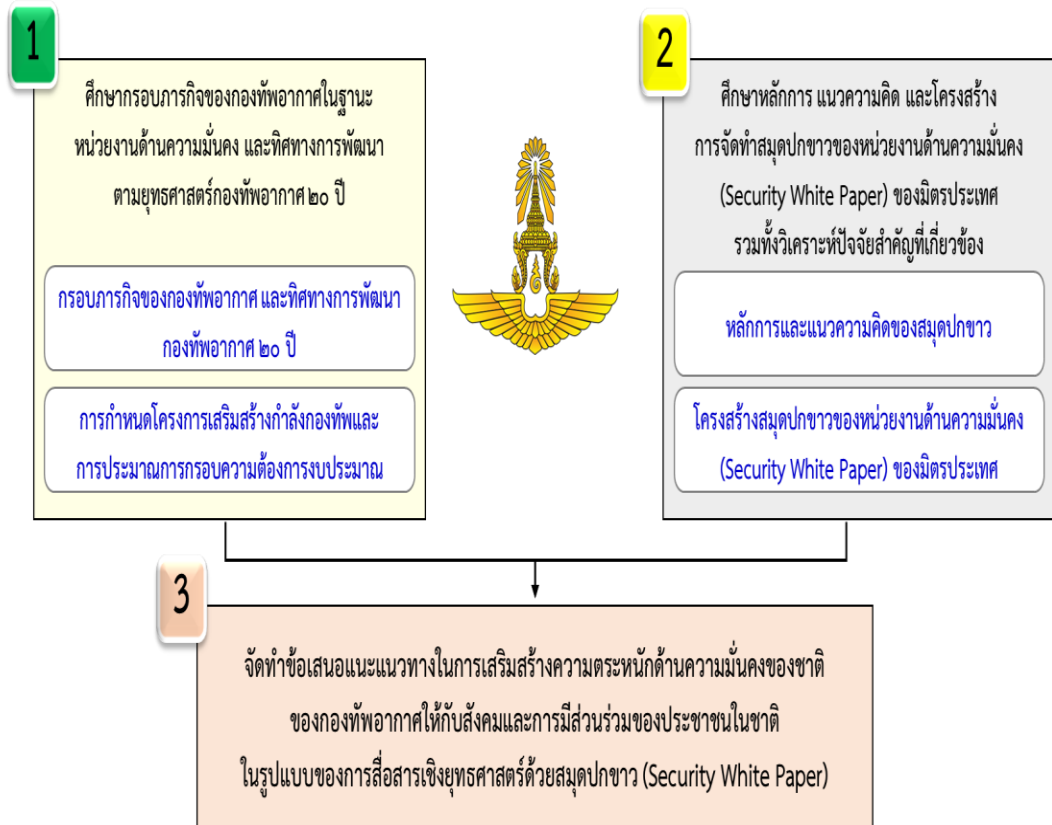
ห้วงเวลาการสื่อสารที่เหมาะสมมีประโยชน์อย่างมากในการสื่อสาร เช่น ก่อให้เกิดแรงส่งและแรงจูงใจในการรับสาร สร้างความคาดหวังให้แก่ผู้รับสาร ทำให้การรับสารทำได้ดีขึ้น และกระตุ้นผลลัพธ์ที่ต้องการได้รวมเร็วขึ้น การพิจารณาห้วงเวลาในการสื่อสารโดยส่วนใหญ่ มักเกี่ยวข้องกับ ลักษณะสังคมและวัฒนธรรม ความเข้าใจและความต้องการ และเป้าหมายหลักของการสื่อสาร รวมทั้งการบูรณาการห้วงเวลากับการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ

๔. จังหวะการสื่อสาร (Tempo)

จังหวะการสื่อสารที่เหมาะสม รวมทั้งความถี่หรือจำนวนครั้งของการสื่อสารจะส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพิ่มผลกระทบตามที่ต้องการต่อผู้รับสารได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ในทางตรงข้าม หากจังหวะการสื่อสารไม่เหมาะสมจะทำให้ผู้รับสารไม่สนใจ และก่อให้เกิดความรำคาญ และเลิกสนใจข้อมูลข่าวสารนั้นอย่างเด็ดขาด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ ๒ - ๔ แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ คือ การประสานสอดคล้องการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการปฏิบัติ เพื่อสื่อสารข้อมูลและโน้มน้าวกลุ่มผู้รับสาร ให้สนับสนุนเป้าหมาย หรือการดำเนินการของรัฐบาลหรือขององค์กรนั้น ซึ่งต้องมีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และประสานงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์มีความเชื่อมโยงกับแนวความคิดด้านการสื่อสารอื่น ๆ ได้แก่ การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) กิจกรรมสาธารณะ (Public Affairs) และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation) ทั้งนี้ การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จในการสื่อสาร ได้แก่ เป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Goal and Stakeholder) รูปแบบการส่งสาร (Delivery Vehicle) ระยะเวลาการสื่อสาร (Timing) และจังหวะการสื่อสาร (Tempo)

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์สามารถเปรียบเทียบได้กับวงดนตรีออเคสตรา (Orchestra) ผู้ควบคุมวงดนตรีเปรียบเสมือนผู้นำของหน่วยงาน มีหน้าที่ในการประสาน บูรณาการ และสั่งการ แต่ละองค์ประกอบของวงดนตรี ซึ่งหมายถึงหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อบรรเลงดนตรีด้วยเครื่องดนตรีของตนเอง ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติการด้านการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ ก่อให้เกิดความประสาน สอดคล้อง เกิดเป็นเสียงเพลงที่ไพเราะส่งไปยังผู้ฟัง ซึ่งหมายถึง กลุ่มผู้รับสารที่เป็นเป้าหมาย ทำให้เกิดความพึงพอใจซึ่งหมายถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ดังนั้น การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศด้วยสมุดปกขาว จะเป็นการสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติให้กับสังคมและประชาชนในชาติ ต้องวางแผนอย่างเป็นระบบในการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง นำเสนอผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม สื่อถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ ตามห้วงเวลาและจังหวะที่เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจ ในความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนากำลังรบของกองทัพอากาศ โดยเฉพาะแผนการพัฒนา โครงการเสริมสร้างกำลังกองทัพ และความต้องการงบประมาณในอนาคต ทำให้สังคมรับทราบ เห็นด้วย และมีส่วนร่วมในการพัฒนากองทัพอากาศ

บทที่ ๓

การศึกษาทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ ๒๐ ปี และสมุดปกขาวของมิตรประเทศ

ทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศในระยะยาว ถูกกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งถือเป็นการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์อย่างหนึ่ง หากแต่มุ่งเน้นการสื่อสารเฉพาะบุคลากรของกองทัพอากาศเป็นหลัก เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของกองทัพอากาศ การจัดทำสมุดปกขาวเพื่อสื่อสารทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนากองทัพอากาศเป็นอีกแนวทางหนึ่งเพื่อสื่อสารให้ประชาชน และหน่วยงานภายนอกได้รับทราบทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ การวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ ๒๐ ปี จากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศฉบับปัจจุบัน และรูปแบบโครงสร้างสมุดปกขาวของมิตรประเทศที่สำคัญและที่น่าสนใจ ได้แก่ ออสเตรเลีย ราชอาณาจักรสวีเดน สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น รวมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ข้าราชการกองทัพอากาศที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการจัดทำสมุดปกขาวของกองทัพอากาศต่อไป

ทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศ ๒๐ ปี

เพื่อให้การสื่อสารทิศทาง และเป้าหมายในการพัฒนากองทัพอากาศมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานภายนอก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี และบริบทในภาพรวม รวมทั้ง การศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญที่เหมาะสมของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี เพื่อนำไปสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ผ่านสมุดปกขาว สำหรับนำไปถ่ายทอดให้บรรลุเป้าหมายของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ สรุปเนื้อหาของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี รายละเอียด ดังนี้

๑. กรอบภารกิจของกองทัพอากาศ

บทบาทของกองทัพอากาศตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้กองทัพอากาศใช้ขีดความสามารถกำลังทางอากาศในการปฏิบัติการทางทหารในรูปแบบสงครามและที่ไม่ใช่สงคราม ให้เกิดความปลอดภัยกับประเทศชาติ ปราศจากภัยคุกคาม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้ง ตอบสนองความต้องการที่นำไปสู่ความกินดีอยู่ดีของประชาชนและความมั่นคงแห่งชาติ

กองทัพอากาศต้องดำรงระดับความพร้อม และขีดความสามารถตลอดเวลา ด้วยการจัดหาอาวุธ ยุทโธปกรณ์ซึ่งมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการเตรียมกำลังกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศ ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม รวมทั้ง การพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งในระดับต่าง ๆ ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

กับมิตรประเทศ และการให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อภารกิจตามกฎหมายในการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และการพัฒนาประเทศ

ในยามปกติ กองทัพอากาศเฝ้าตรวจระวังภัยทางอากาศ ควบคุมเส้นทางสัญจรเข้าออกรอบประเทศ และยามสงคราม กองทัพอากาศต้องใช้กำลังกองทัพอากาศทั้งปวง เพื่อดำเนินกลยุทธ์ร่วมกับเหล่าทัพ และหน่วยงานด้านความมั่นคงต่าง ๆ ในการป้องกันประเทศ การพิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทุกกระดับ นอกจากนี้ กองทัพอากาศต้องเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการ และใช้กำลังกองทัพอากาศ เพื่อการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน รวมทั้ง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงานด้านความมั่นคงภายใน และการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติในยามวิกฤติ

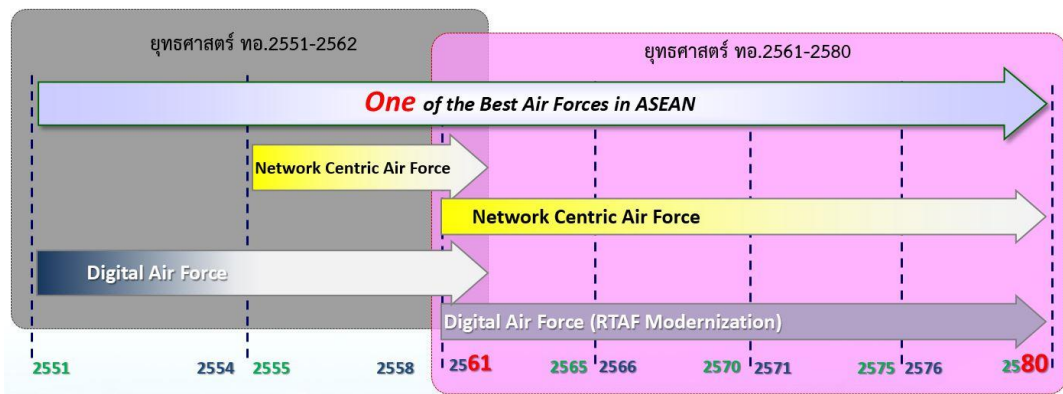
๒. แนวทางและขอบเขตการพัฒนา

กองทัพอากาศต้องพัฒนา และเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางอากาศอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันราชอาณาจักร และรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ทั้งในมิติทางอากาศ (Air Domain) และมิติอื่น ๆ ที่มีภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้แก่ มิติไซเบอร์ (Cyber Domain) และมิติอวกาศ (Space Domain) ทำให้กองทัพอากาศต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถทั้ง ๓ มิติ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันภัยคุกคามในทุกมิติทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

๒.๑ วิสัยทัศน์

กองทัพอากาศกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสู่ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค” (One of the Best Air Forces in ASEAN) ดังแสดงในแผนภาพที่ ๓ - ๑ ซึ่ง หมายถึงการเป็นกองทัพอากาศที่มีขีดความสามารถระดับ ๑ ใน ๓ ของภูมิภาคอาเซียน มีขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอในทุกมิติ พัฒนาเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง เทคโนโลยี และภัยคุกคาม ทั้งในปัจจุบัน และที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

แผนภาพที่ ๓ - ๑ วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๒.๒ แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

กองทัพอากาศยึดมั่นแนวความคิดในการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operation : NCO) ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information) และความตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness) ร่วมกัน ผ่านระบบเครือข่าย (Network) ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บังคับบัญชาที่มีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน สามารถตัดสินใจ และสั่งการไปยังผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) ได้ถูกต้องและทันเวลา ทำให้การปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้ง มีการสร้างความตระหนักรู้สถานการณ์ร่วมกัน ทำให้เพิ่มขีดความสามารถให้แก่ผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

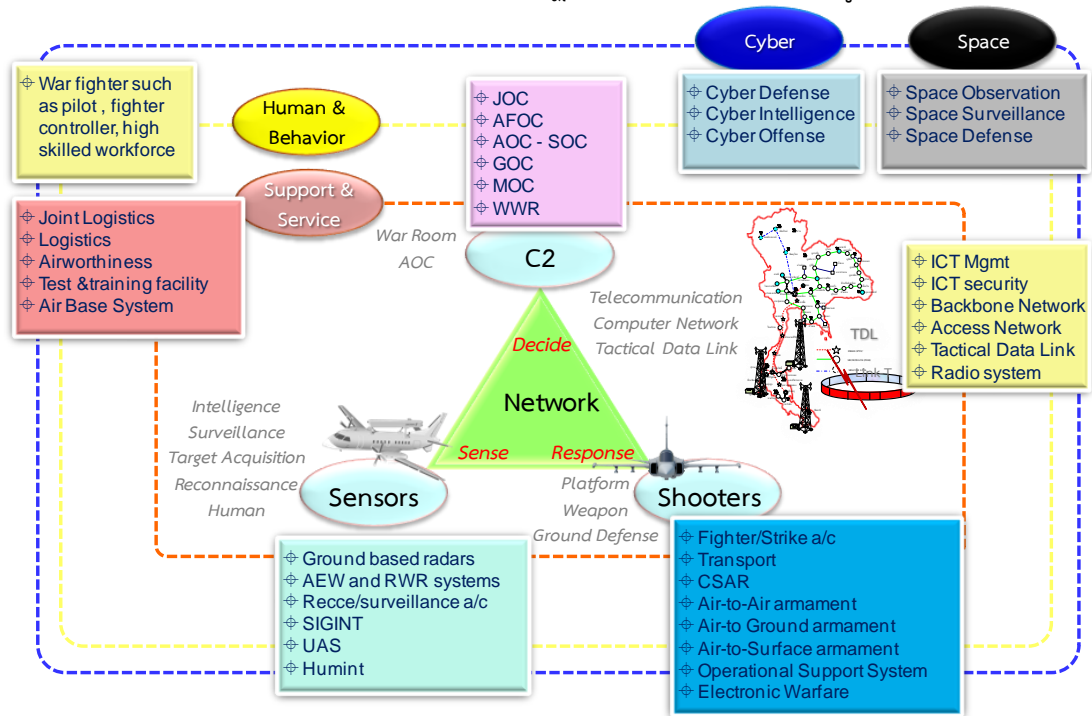
ดังนั้นกองทัพอากาศจึงมุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถรองรับการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) ในมิติทางอากาศ (Air Domain) และการวางรากฐานและพัฒนาขีดความสามารถในมิติไซเบอร์ (Cyber Domain) และมิติอวกาศ (Space Domain) ดังแสดงตามแผนภาพที่ ๓ - ๒ ประกอบด้วย

๒.๒.๑ มิติทางอากาศ (Air Domain) ได้แก่ การบัญชาการและควบคุม (Command and Control : C2) ระบบตรวจจับ (Sensor) ผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) ระบบเครือข่าย (Network) การสนับสนุนและบริการ (Support and Service) และบุคลากรและพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน (Human & Behavior)

๒.๒.๒ มิติไซเบอร์ (Cyber Domain)

๒.๒.๓ มิติอวกาศ (Space Domain)

แผนภาพที่ ๓ - ๒ การพัฒนาการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๒.๓ ขอบเขตการพัฒนาตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ
 ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดขอบเขต
 การพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๒.๓.๑ การพัฒนาสู่กองทัพอากาศดิจิทัล (Digital Air Force : DAF)

เป็นการดำเนินการเพิ่มเติมและต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์
 กองทัพอากาศ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ เพื่อพัฒนากองทัพอากาศในทุกภาคส่วนให้ก้าวสู่
 กองทัพอากาศดิจิทัล (DAF) ได้อย่างแท้จริง ซึ่งต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดห้วงระยะเวลา ๒๐ ปี
 เป็นการพัฒนาพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การปฏิบัติการกิจในทุกด้านของกองทัพอากาศ
 เป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสม ทันตามความต้องการในทุกสถานการณ์ อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนา
 สู่การปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations : NCO) เป็นการพัฒนา
 ให้กองทัพอากาศมีความทันสมัยโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการกิจและการปฏิบัติงานของกองทัพอากาศ

๒.๓.๒ การพัฒนาสู่กองทัพอากาศที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network
 Centric Air Force : NCAF)

เป็นการพัฒนาการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง
 (Network Centric Operations : NCO) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
 การปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางโดยตรง (RTAF NCO Combat Related Function)
 หรือส่วนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการในส่วนหน้า (Front Line Operations) ทั้งนี้เพื่อกำหนด
 กลุ่มเป้าหมาย และจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาอย่างชัดเจน ทำให้สามารถพัฒนา
 สู่กองทัพอากาศที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCAF) ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยกำหนด
 กรอบระยะเวลาในการดำเนินการคู่ขนานไปกับการพัฒนาสู่กองทัพอากาศดิจิทัล (DAF)

๒.๓.๓ การขับเคลื่อนกองทัพอากาศไปสู่ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค
 (One of the Best Air Forces in ASEAN)”

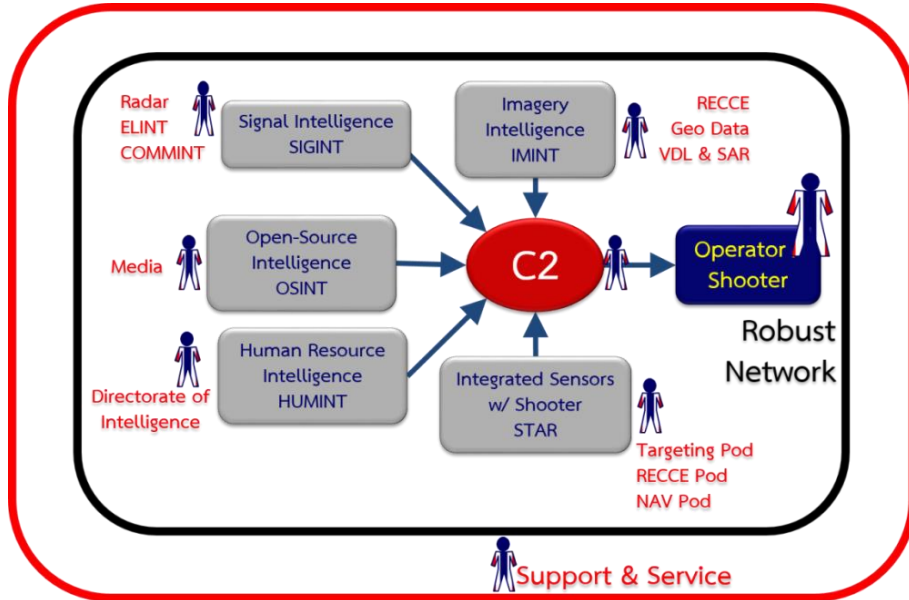
โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแนวความคิดการปฏิบัติการที่ใช้
 เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) ในการปฏิบัติการรบและการปฏิบัติการที่มีใช้การรบ เพื่อตอบสนอง
 ต่อภัยคุกคามทุกรูปแบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด

๒.๔ การสรรหาและพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางของกองทัพอากาศ
 จำเป็นต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้ปฏิบัติอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว
 และมีประสิทธิภาพ โดยต้องพิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพอากาศเพื่อรองรับการปฏิบัติงาน
 ในอนาคตให้เหมาะสม รวมทั้งสรรหาและพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ดังแสดง
 ในแผนภาพที่ ๓-๓ ประกอบด้วย

- ๒.๔.๑ บุคลากรด้านการบัญชาการและควบคุม (C2)
  - ๒.๔.๑.๑ Decision Maker
  - ๒.๔.๑.๒ Fighter Controller
- ๒.๔.๒ บุคลากรด้านระบบตรวจจับ (Sensor)
  - ๒.๔.๒.๑ Radar Operator
  - ๒.๔.๒.๒ UAS Internal Pilot
  - ๒.๔.๒.๓ UAS External Pilot
- ๒.๔.๓ บุคลากรด้านผู้ปฏิบัติ (Shooter)
  - ๒.๔.๓.๑ Pilot : System Manager & Tactical Decision Maker
  - ๒.๔.๓.๒ Ground Based Air Defense (GBAD) Operator
  - ๒.๔.๓.๓ Special Forces
- ๒.๔.๔ บุคลากรด้านเครือข่าย (Network)
  - ๒.๔.๔.๑ Network Manager
  - ๒.๔.๔.๒ Network Security Manager
- ๒.๔.๕ บุคลากรด้านการสนับสนุนและบริการ (Support and Service)
  - ๒.๔.๕.๑ Aircraft Maintenance
  - ๒.๔.๕.๒ Operational Support System (OSS)
  - ๒.๔.๕.๓ Integrated Training System (ITS)
  - ๒.๔.๕.๔ Software Engineer
- ๒.๔.๖ บุคลากรที่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะ (SMEE)
  - ๒.๔.๖.๑ Electronic Warfare (EW)
  - ๒.๔.๖.๒ Tactical Data Link (TDL)
  - ๒.๔.๖.๓ Geographical Data
  - ๒.๔.๖.๔ Air IMINT (Imagery Intelligence) - AIRIX
  - ๒.๔.๖.๕ Software Integration
  - ๒.๔.๖.๖ Cyber Operation
  - ๒.๔.๖.๗ Space Operation

แผนภาพที่ ๓ - ๓ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๓. ความเชื่อมโยงกับนโยบายความมั่นคงของประเทศ

การกำหนดยุทธศาสตร์กองทัพอากาศมีความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพไทย ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ทหารด้านสงครามไซเบอร์กองทัพไทย และแนวทางการพัฒนากิจการอวกาศของประเทศไทย

กองทัพอากาศกำหนดทิศทางการพัฒนาจากบทบาทและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีความสอดคล้องเชื่อมโยงตามมาตรการและขีดความสามารถที่ต้องการตามแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของกระทรวงกลาโหมและกองบัญชาการกองทัพไทย ได้แก่

- ๓.๑ มาตรการตามแนวคิดทางยุทธศาสตร์การป้องกันเชิงรุก
- ๓.๒ มาตรการตามแนวคิดทางยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง
- ๓.๓ มาตรการตามแนวคิดทางยุทธศาสตร์การผนึกกำลังป้องกันประเทศ

๔. ทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศในแต่ละระยะ

การพัฒนากองทัพอากาศตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี มุ่งเน้นการพัฒนาทั้ง ๓ มิติ ได้แก่ มิติทางอากาศ (Air Domain) มิติไซเบอร์ (Cyber Domain) และมิติอวกาศ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและส่งผลในแต่ละระยะ ตามตารางที่ ๓ - ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๓ - ๑ ทิศทางการพัฒนามิติทางอากาศ (Air Domain)

ทิศทางการพัฒนามิติทางอากาศ (Air Domain)			
2561 - 2565	2566 - 2570	2571 - 2575	2576 - 2580
<ul style="list-style-type: none"> ★ เติมเต็มยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย (State of Art Weapons) ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ★ ส่งเสริมและสรรหากำลังพลที่มีขีดความสามารถในลักษณะสหวิทยาการ และสามารถทำงาน Cross Function ★ เสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลทางด้านกำลังรบ (Warfighter) และสร้างการทำงานเป็นทีม ★ ทบทวนและปรับปรุงขอบเขตการปฏิบัติการกิจด้าน ISR ★ ทบทวนและยกระดับขีดความสามารถด้านการส่งกำลังบำรุงให้ทันสมัย ★ ดำรงระบบบัญชาการและควบคุมในลักษณะ System of Systems ★ ศึกษา วิเคราะห์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีศักยภาพรองรับภารกิจของ ทอ. เช่น Big Data, AI and Robot 	<ul style="list-style-type: none"> ★ ดำรงการใช้งานยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย (State of the Art Weapons) ★ ดำรงขีดความสามารถ/ความรู้ของกำลังพลและกำลังพลด้านกำลังรบ (Warfighter) ให้ปฏิบัติงานอย่างชาญฉลาด ★ เติมเต็มขีดความสามารถด้าน ISR ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ★ ยกระดับขีดความสามารถด้านการส่งกำลังบำรุง ให้ทันสมัยและรองรับ LCC ★ ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในภาพรวม โดยคำนึงถึง Commonality ★ ริเริ่มและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีศักยภาพมาใช้ในการปฏิบัติการทางอากาศ เช่น Big Data, AI and Robot ★ ขยายและเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความเชื่อถือได้ของเครือข่าย ทอ. โดยคำนึงถึงความครอบคลุมพื้นที่ตามลำดับความสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> ★ ดำรงการใช้งานยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย (State of the Art Weapons) ★ ดำรงขีดความสามารถ/ความรู้ของกำลังพลและกำลังพลด้านกำลังรบ (Warfighter) ให้ปฏิบัติงานอย่างชาญฉลาด ★ ดำรงขีดความสามารถด้าน ISR โดยเชื่อมโยงกับการริเริ่มขีดความสามารถ Space ISR ★ บูรณาการขีดความสามารถด้านการส่งกำลังบำรุงและศึกษาแนวทางการส่งกำลังบำรุงร่วม ★ ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในภาพรวม โดยคำนึงถึง Commonality ★ บูรณาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีศักยภาพเข้ากับการปฏิบัติการทางอากาศ ★ ขยายและเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความเชื่อถือได้ของเครือข่าย ทอ. ให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ★ ดำรงการใช้งานยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย (State of the Art Weapons) ★ ดำรงขีดความสามารถ/ความรู้ของกำลังพลและกำลังพลด้านกำลังรบ (Warfighter) ให้ปฏิบัติงานอย่างชาญฉลาด ★ ปฏิบัติการด้าน ISR เต็มรูปแบบทั้งทางอากาศและอวกาศ (Air and Space) ★ ศึกษาและส่งเสริมการส่งกำลังบำรุงร่วม โดยต้องไม่กระทบการส่งกำลังบำรุงหลักของ ทอ. ★ ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในภาพรวม โดยคำนึงถึง Commonality ★ บูรณาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีศักยภาพเข้ากับการปฏิบัติการทางอากาศ ★ เริ่มใช้งานกำลังพลด้าน ICT เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการรบ ★ ดำรงขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจของกำลังภาคพื้นและการป้องกันฐานบิน

ตารางที่ ๓ - ๑ ทิศทางการพัฒนามิติทางอากาศ (Air Domain) (ต่อ)

ทิศทางการพัฒนามิติทางอากาศ (Air Domain)			
2561 - 2565	2566 - 2570	2571 - 2575	2576 - 2580
<ul style="list-style-type: none"> ★ ยกกระดับขีดความสามารถด้านการสนับสนุนและบริการให้ทันสมัย ★ กำหนดสมรรถนะหลักและทักษะด้านดิจิทัลของกำลังพลในสายวิทยาการ ★ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้าน ICT ★ ทบทวนและปรับปรุงแนวความคิดในการปฏิบัติการภารกิจของกำลังภาคพื้น และการป้องกันฐานบิน ★ ศึกษาและกำหนดแนวทางการสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่มีศักยภาพมุ่งสู่ Thailand 4.0 และ EEC 	<ul style="list-style-type: none"> ★ กำหนดสมรรถนะหลักและทักษะด้านดิจิทัลของกำลังพลในสายวิทยาการ ★ ยกกระดับขีดความสามารถการสนับสนุนการรบโดยตรงให้ทันสมัย ★ เพิ่มประสิทธิภาพด้านการสนับสนุนและบริการ ★ ยกกระดับขีดความสามารถการปฏิบัติการภารกิจของกำลังภาคพื้นและการป้องกันฐานบินให้ทันสมัย ★ ส่งเสริมการดำเนินการตามแนวทางการสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับพันธมิตรในประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ★ ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถกำลังพลด้าน ICT ★ ยกกระดับขีดความสามารถการปฏิบัติภารกิจของกำลังภาคพื้นและการป้องกันฐานบินให้ทันสมัย ★ ขยายการดำเนินการตามแนวทางการสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ กับพันธมิตรในประเทศ และต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ★ ขยายการดำเนินการตามแนวทางการสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับพันธมิตรในประเทศ และต่างประเทศ

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ตารางที่ ๓ - ๒ ทิศทางการพัฒนามิติไซเบอร์ (Cyber Domain)

ทิศทางการพัฒนามิติไซเบอร์ (Cyber Komain)			
2561 - 2565	2566 - 2570	2571 - 2575	2576 - 2580
<ul style="list-style-type: none"> ★ ทบทวนหลักนิยามและพัฒนาแนวความคิดในการปฏิบัติภารกิจด้านไซเบอร์ของ ทอ. ★ กำหนดขอบเขตการปฏิบัติภารกิจด้านไซเบอร์ และกำหนดหน่วยรับผิดชอบ ★ กำหนดสมรรถนะหลักและทักษะของกำลังพล/นักรบไซเบอร์ ★ จัดตั้งหน่วยงานเพื่อดำเนินงานด้านไซเบอร์ ★ ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านไซเบอร์ ★ ริเริ่มการทดสอบด้านไซเบอร์และการฝึกร่วม (Bilateral Exercise) ★ ริเริ่มจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านไซเบอร์ของ ทอ. ★ จัดตั้ง Cyber Protection Team (CPT) 	<ul style="list-style-type: none"> ★ สรรหากำลังพล/นักรบไซเบอร์ ซึ่งมีสมรรถนะหลัก และทักษะตามที่กำหนด ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ★ ปรับเปลี่ยน (Cyber Operation Center ไปสู่ Cyber Intelligence Center ★ ริเริ่มและบูรณาการการปฏิบัติงานด้านไซเบอร์ เข้ากับการฝึกตามความเหมาะสม ★ ริเริ่มการฝึกปฏิบัติการไซเบอร์ในการฝึกร่วม/ผสม ★ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับ Internet of Things, Big Data and AI หรือเทคโนโลยีขั้นสูงอื่น ๆ ที่มีศักยภาพในอนาคต ★ ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยไซเบอร์ ★ ดำรงการปฏิบัติงานของ Cyber Protection Team (CPT) และเพิ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> ★ ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถของกำลังพล/นักรบไซเบอร์ และ Cyber Protection Team (CPT) ★ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับ Quantum Computing และ Space/GPS Hacking Prevention ★ ริเริ่มการนำ AI มาใช้ในการปฏิบัติการด้านไซเบอร์ ★ ดำรงการฝึกปฏิบัติการไซเบอร์ในการฝึกร่วม/ผสม ★ ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยไซเบอร์ (Incident Response Plan) ★ ทบทวนและประเมินผลหน่วยงานด้านไซเบอร์ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหน่วยงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ★ ดำเนินงานด้านไซเบอร์อย่างเต็มรูปแบบ และยกระดับขีดความสามารถตามความจำเป็น ★ บรรจบนักรบไซเบอร์ในการปฏิบัติงานด้านการรบ ★ เริ่มใช้งาน AI และ Quantum Computing ใน ทอ. ★ ระบบต่าง ๆ ใน ทอ มีคามแข็งแกร่ง (Cyber Resilience) ★ ดำเนินการใช้งาน Big Data และ Blockchain เมื่อเหมาะสม

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ตารางที่ ๓ - ๓ ทิศทางการพัฒนามิติอวกาศ (Space Domain)

ทิศทางการพัฒนามิติอวกาศ (Space Domain)			
2561 - 2565	2566 - 2570	2571 - 2575	2576 - 2580
<ul style="list-style-type: none"> ★ ทบทวนหลักนิยามและบูรณาการแนวความคิดในการปฏิบัติการกิจด้านอวกาศกับหลักนิยามของ ทอ. ★ ริเริ่มและวางรากฐานในการตรวจการณ์ทั่วอวกาศ ★ เรียนรู้และวางรากฐานของการพัฒนา Nano-Satellite ★ จัดตั้งหน่วยงานเพื่อดำเนินงานด้านกิจการอวกาศ ★ กำหนดสมรรถนะหลัก และทักษะของกำลังพลด้านกิจการอวกาศ และเริ่มสรรหากำลังพลตามความเหมาะสม ★ สื่อสารให้สังคมมีความเข้าใจเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอวกาศ 	<ul style="list-style-type: none"> ★ แลกเปลี่ยนและบูรณาการข้อมูลด้านอวกาศกับพันธมิตรที่มีศักยภาพ ★ ดำรงขีดความสามารถในการปฏิบัติการด้านดาวเทียม และศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานของดาวเมคคอม ISR ★ หน่วยงานด้านกิจการอวกาศ ดำเนินงานอย่างเต็มรูปแบบ ★ สรรหากำลังพลด้านกิจการอวกาศ ซึ่งมีสมรรถนะหลักและทักษะตามที่กำหนด ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ★ สื่อสารให้สังคมมีความตระหนักเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอวกาศ 	<ul style="list-style-type: none"> ★ ริเริ่มการปฏิบัติการเพื่อสร้างความตระหนักรู้ ความมั่นคงด้านอวกาศ (Space Security Situation Awareness) ★ ศึกษาและประเมินความเป็นไปได้ของดาวเทียม ISR ★ ทบทวนและประเมินผลหน่วยงานด้านกิจการอวกาศ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหน่วยงาน ★ พิจารณาส่งความร่วมมือด้านอวกาศกับหน่วยงานที่มีศักยภาพในประเทศ ★ ปฏิบัติงานด้านอวกาศโดยเน้นการทำงานเป็นทีม ★ ริเริ่มศูนย์การเรียนรู้ด้านอวกาศเพื่อสังคมในภาพรวม ★ สื่อสารให้สังคมมีความตระหนักในความสำคัญของความมั่นคงด้านอวกาศ 	<ul style="list-style-type: none"> ★ เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับขีดความสามารถของตระหนักรู้ ความมั่นคงด้านอวกาศ (Space Security Situation Awareness) ★ วางแผนการส่งดาวเทียม ISR และริเริ่มพัฒนาการปฏิบัติงาน Space ISR ★ ขยายความร่วมมือด้านอวกาศกับหน่วยงานที่มีศักยภาพในระดับนานาชาติ ★ ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านอวกาศของ ทอ.

ที่มา : ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

สมุดปกขาวของมิตรประเทศ

๑. สมุดปกขาวของออสเตรเลีย

ออสเตรเลียเริ่มดำเนินการจัดทำสมุดปกขาวด้านความมั่นคงตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๙๗๖ และมีการพัฒนาปรับปรุงมาอย่างต่อเนื่อง โดยสมุดปกขาวของออสเตรเลียที่นำมาศึกษาในการวิจัยนี้ คือ “Defence White Paper 2016” จัดทำโดยกระทรวงกลาโหมออสเตรเลีย กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนากระทรวงกลาโหมรองรับภารกิจด้านความมั่นคงของประเทศ โดยมีแผนดำเนินการครอบคลุมระยะเวลา ๒๐ ปี

๑.๑ วัตถุประสงค์

สมุดปกขาวของออสเตรเลียนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารค่านิยมสัญญาของรัฐบาล ต่อประชาชนในการปกป้องอธิปไตยและความมั่นคงของชาติ รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยของประชาชน โดยนำเสนอทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในแต่ละองค์ประกอบของ กระทรวงกลาโหม ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละปี

๑.๒ โครงสร้าง

โครงสร้างของสมุดปกขาวประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ จำนวน ๓ ส่วนหลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ (Strategy) ขีดความสามารถ (Capability) และทรัพยากร (Resource) โดยนางสาว Marise Payne รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออสเตรเลีย เขียนในบทนำ ระบุว่า สมุดปกขาวเป็นการบูรณาการระหว่างแผนการลงทุนด้านความมั่นคงทางทหาร และนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของออสเตรเลีย โดยกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาอย่างชัดเจน และมั่นใจว่ารัฐบาลออสเตรเลียจะสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการพัฒนาตามทิศทางที่ชัดเจนดังกล่าว

เนื้อหารายละเอียดแบ่งออกเป็น ๙ บท กล่าวถึงเป้าหมาย สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง บทบาทหน้าที่และขีดความสามารถที่ต้องการ แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ รวมทั้งแนวทางการนำสมุดปกขาวไปสู่การปฏิบัติ

๑.๒.๑ บทที่ ๑ เป้าหมายและแนวทางการดำเนินการด้านความมั่นคง

๑.๒.๒ บทที่ ๒ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง

๑.๒.๓ บทที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

๑.๒.๔ บทที่ ๔ กำลังและขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต

๑.๒.๕ บทที่ ๕ บทบาทและหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญ

๑.๒.๖ บทที่ ๖ การพัฒนากำลังพล

๑.๒.๗ บทที่ ๗ การปฏิรูปหน่วยงาน

๑.๒.๘ บทที่ ๘ งบประมาณและการบริหารจัดการ

๑.๒.๙ บทที่ ๙ การนำไปสู่การปฏิบัติ

๑.๓ เนื้อหาสำคัญ

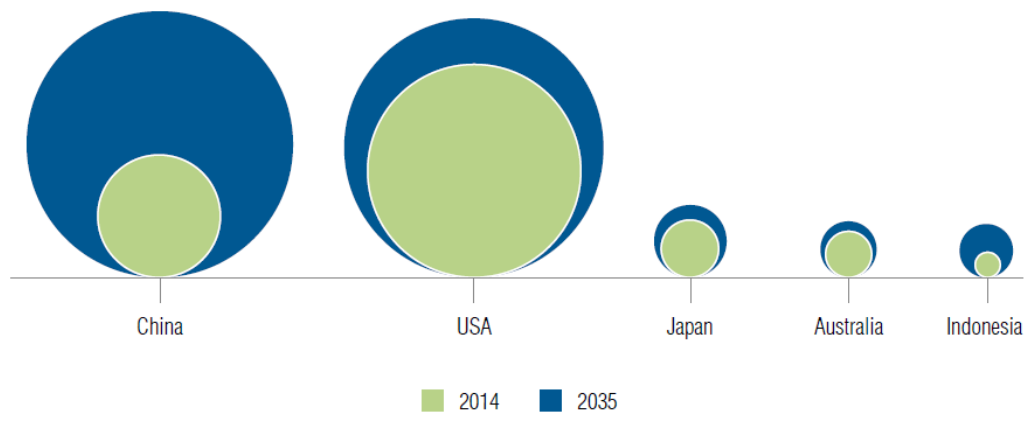
๑.๓.๑ ความท้าทาย (Challenges) และสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้หน่วยงานด้านความมั่นคงและหน่วยงานของกระทรวงกลาโหมออสเตรเลีย

ต้องพัฒนาเพื่อรองรับความท้าทาย หรือภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของออสเตรเลียมีได้มุ่งเน้นเฉพาะการรักษาความมั่นคงภายในประเทศและแนวชายแดน หากต้องการป้องกันภัยคุกคามและสร้างความมั่นคงตั้งแต่ในภูมิภาคใกล้เคียงจนถึงภูมิภาคอินโด - แปซิฟิก

๑.๓.๒ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง

๑.๓.๒.๑ ออสเตรเลียศึกษาและวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงของแต่ละประเทศ และภูมิภาคโดยรอบออสเตรเลีย รวมทั้งประเทศมหาอำนาจ ตลอดจนประเทศที่มีความสำคัญ หรืออาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงกับออสเตรเลียได้ โดยมีการวิเคราะห์งบประมาณด้านการทหารที่ใช้ในการจัดหายุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยเข้าประจำการ ดังแสดงตามแผนภาพที่ ๓ - ๔

แผนภาพที่ ๓ - ๔ ตัวอย่างการศึกษาและวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณด้านการทหาร

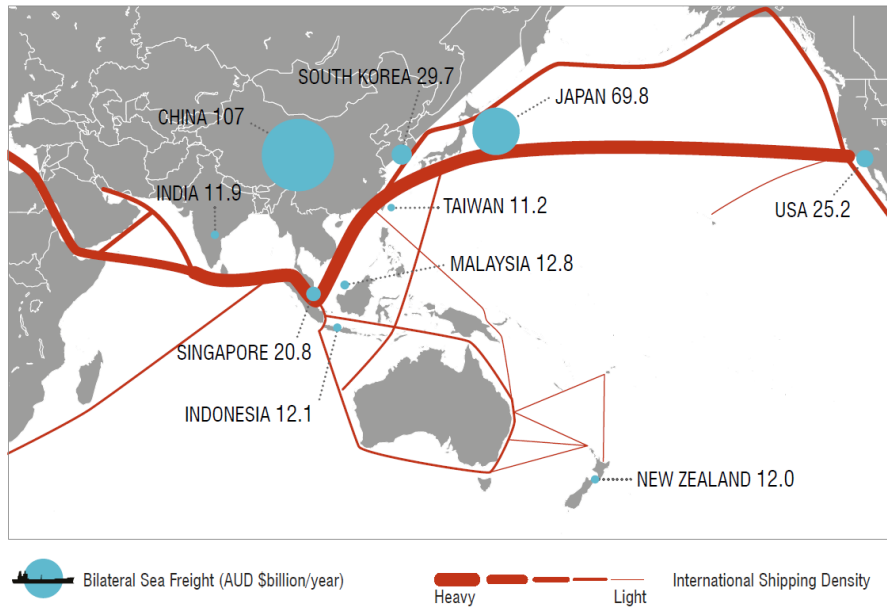
ที่มา : Department of Defense, Australian Government, 2016

๑.๓.๒.๒ ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศในการขนส่งสินค้าจำเป็น เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ลักษณะเป็นเกาะ ดังนั้น สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในภูมิภาคอินโด - แปซิฟิก มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียเป็นอย่างมาก โดยมีการวิเคราะห์เส้นทางเดินเรือและภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่ออย่างละเอียด ดังแสดงตามแผนภาพที่ ๓ - ๕

๑.๓.๒.๓ ออสเตรเลียแสดงจุดยืนที่ชัดเจนในการเลือกเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ต่อนแน่นแฟ้น และมีเป้าหมายร่วมกันในการต่อสู้กับปัญหาการก่อการร้าย รวมทั้งระบุขีดความสามารถด้านความมั่นคงที่ต้องการ รวมทั้งการพัฒนาฐานกำลังรบและการส่งกำลังบำรุง ซึ่งมุ่งเน้นการดำรงขีดความสามารถ และ

แนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับสถานะแวดล้อมและภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต

แผนภาพที่ ๓ - ๕ เส้นทางเดินเรือที่สำคัญระหว่างออสเตรเลียกับประเทศต่าง ๆ

ที่มา : Department of Defense, Australian Government, 2016

๑.๓.๓ แผนการพัฒนาขีดความสามารถ

สมุดปกขาวของออสเตรเลียระบุถึงแผนการลงทุนในการพัฒนาขีดความสามารถของทั้งกำลังทางเรือ กำลังทางอากาศ และกำลังทางบก โดยให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และหน่วยงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกำหนดกรอบงบประมาณแผนการลงทุนในการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน ดังแสดงตามแผนภาพที่ ๓ - ๖ รัฐบาลออสเตรเลียจะกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการลงทุนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ลดอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ

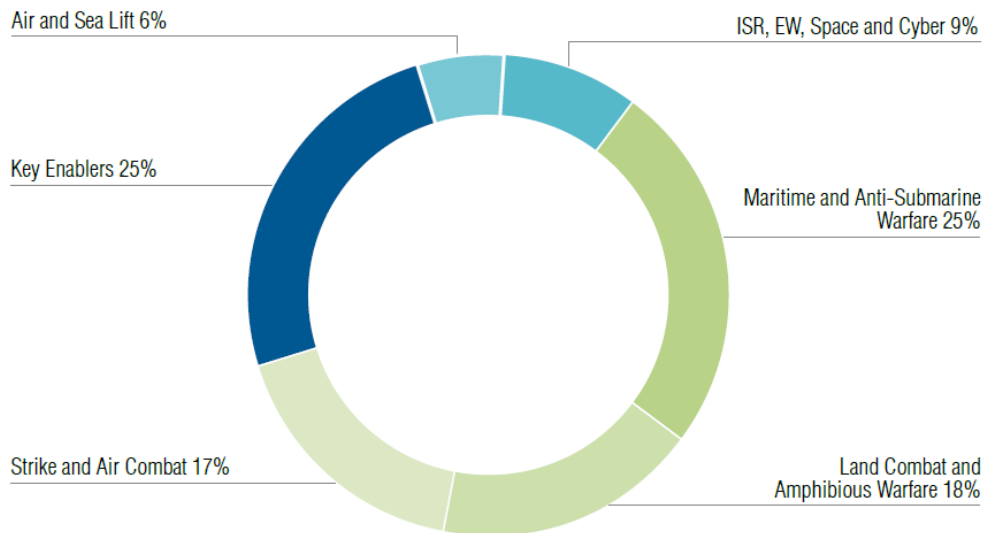
๑.๓.๔ ลำดับความสำคัญในการพัฒนาและปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การกำหนดลำดับความสำคัญในการพัฒนา ประกอบด้วย การพัฒนาขีดความสามารถเพิ่มขึ้นให้สอดคล้องกับภัยคุกคาม การปรับปรุงโครงสร้างให้มีศักยภาพที่เหมาะสม และการพัฒนาการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลรองกับการปฏิบัติการ โดยกระทรวงกลาโหมออสเตรเลียระบุปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาขีดความสามารถ ได้แก่

๑.๓.๔.๑ โอกาสในการพัฒนานวัตกรรมเฉพาะที่ ตรงตามความต้องการและออสเตรเลียมีความเชี่ยวชาญ โดยการเสริมสร้างความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนระหว่างกระทรวงกลาโหมกับบริษัทอุตสาหกรรมในประเทศ

๑.๓.๔.๒ การปฏิรูปโครงสร้างขององค์กรรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรเพื่อรองรับทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดในสมุดปกขาว

แผนภาพที่ ๓ - ๖ ร้อยละของแผนการลงทุนด้านความมั่นคงในแต่ละองค์ประกอบของออสเตรเลีย

ที่มา : Department of Defense, Australian Government, 2016

๒. สมุดปกขาวของราชอาณาจักรสวีเดน

ราชอาณาจักรสวีเดนดำเนินการปฏิรูปหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศ ตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๙๙ โดยรัฐบาลได้ออกกฎหมายเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา สมุดปกขาวที่นำมาศึกษาในการวิจัยนี้ คือ “Swedish Government Bill 2004/05:5 Our Future Defence” ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นนโยบายการป้องกันประเทศ จัดทำในปี ค.ศ.๒๐๐๔ ครอบคลุมทิศทางการพัฒนาการป้องกันประเทศตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๐๕ - ๒๐๐๗

๒.๑ วัตถุประสงค์

เอกสารของราชอาณาจักรสวีเดนมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารกับประชาชนและสังคมภายในประเทศเป็นหลัก โดยประกาศเป็นกฎหมายสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณางบประมาณ และเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่สังคม ตลอดจนก่อให้เกิดความโปร่งใสในการพัฒนา กำลังทางทหารต้องการแสดงให้เห็นความสำคัญของกำลังทหาร โดยราชอาณาจักรสวีเดนกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาขีดความสามารถและกำลังทางทหารเพื่อป้องกันประเทศ และผลประโยชน์แห่งชาติจากทั้งภัยคุกคามในปัจจุบันและที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยยึดมั่นแนวทางการพัฒนาอย่างสันติ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และความเป็นธรรมทางสังคม

๒.๒ โครงสร้าง

โครงสร้างเนื้อหาของเอกสารกล่าวถึงเป้าหมายนโยบายการป้องกันประเทศ เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขและเอกราชอธิปไตยของชาติ โดยมีเป้าหมายหลัก ได้แก่ การร่วมบริหารจัดการและป้องกันการเกิดปัญหาหรือข้อพิพาท การยึดมั่นในเอกราชอธิปไตยของประเทศ การตอบโต้ด้วยกำลังทางทหารต่อฝ่ายตรงข้ามที่โจมตี และการปกป้องประชาชนและกิจกรรมต่างๆ ในระหว่างสงคราม มีเนื้อหารายละเอียดแบ่งออกเป็น ๖ บท กล่าวถึง ความมั่นคงของโลกในภาพรวม นโยบายด้านความมั่นคงของสวีเดน ไปจนถึงการบริหารจัดการงบประมาณและการนำไปสู่การปฏิบัติ

๒.๒.๑ บทที่ ๑ ความมั่นคงในภาพรวมของโลก

๒.๒.๒ บทที่ ๒ นโยบายความมั่นคงของสวีเดน

๒.๒.๓ บทที่ ๓ การพัฒนากำลังทางทหาร

๒.๒.๔ บทที่ ๔ การเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์วิกฤต

๒.๒.๕ บทที่ ๕ การบริหารจัดการงบประมาณ

๒.๒.๖ บทที่ ๖ แนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติ

๒.๓ เนื้อหาสำคัญ

๒.๓.๑ นโยบายด้านความมั่นคง

ราชอาณาจักรสวีเดนเป็นประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด แต่รัฐบาลก็มีนโยบายพัฒนาความร่วมมือทางทหารและให้ความสำคัญในการเข้าร่วมและสนับสนุนภารกิจของสหประชาชาติ (United Nation : UN) และสหภาพยุโรป (European Union : EU) รวมทั้งการเป็นแนวร่วมสันติภาพกับองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization : NATO) ส่งผลให้นโยบายของสหประชาชาติ (UN) และนโยบายด้านการทหารของสหภาพยุโรป (EU) มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงของสวีเดนด้วยเช่นกัน

รัฐบาลราชอาณาจักรสวีเดนให้ความสำคัญกับการร่วมปฏิบัติการกิจด้านสันติภาพและความมั่นคงกับนานาชาติ เนื่องจากเห็นว่าสงครามหรือข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะส่งผลกระทบต่อทุกประเทศและทุกภูมิภาคในโลก สวีเดนจึงมุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถกำลังทางทหารทั้งยุทธโศปกรณ์ กำลังพล และกระบวนการเตรียมกำลังให้มีความพร้อมเพื่อปฏิบัติการกิจร่วมกับนานาชาติเป็นหลัก เช่น การสนับสนุนกำลังทหารเพื่อปฏิบัติการกิจร่วมกับสหประชาชาติในการบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤต และการสนับสนุนการปฏิบัติการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เป็นต้น ซึ่งสวีเดนมั่นใจว่าความร่วมมือและความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นกับประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ จะทำให้ประเทศและภูมิภาคเหล่านั้นให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติการกิจเมื่อสวีเดนประสบปัญหาเช่นเดียวกัน

นอกจากการใช้กำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศและปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติในสถานการณ์สงครามแล้ว สวีเดนยังเชื่อว่าสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางทหารทั้งปวง ได้แก่ กำลังพล ยุทธโศปกรณ์ และขีดความสามารถ ในสถานการณ์ปกติที่ปลอดภัย สงคราม เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสำคัญๆ ของชาติในสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ ได้อีกด้วย โดยสวีเดนแสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติการร่วมกับนานาชาติในภาวะปกติ เพื่อพัฒนากำลังและขีดความสามารถ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการปฏิบัติการภายในประเทศ

๒.๓.๒ การวางกำลังและความต้องการกำลังทหาร

สวีเดนกำหนดแนวทางการพัฒนากำลังทหารในอนาคตอย่างชัดเจน โดยมุ่งพัฒนาให้กำลังทางทหารมีความทันสมัย มีความยืดหยุ่น และมีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจกรรมทั้งมีการระบุนำหน่วย ที่ตั้ง หน้าที่ และขีดความสามารถของกำลังทหารอย่างชัดเจน เช่น กำหนดให้มีขีดความสามารถในการร่วมปฏิบัติการทางทหารขนาดใหญ่กับนานาชาติในต่างประเทศ จำนวน ๒ ภารกิจขนาดใหญ่ และ ๓ ภารกิจย่อย เป็นต้น ทำให้สามารถกำหนดแผนและประมาณการงบประมาณสำหรับการเตรียมกำลังได้อย่างละเอียด โดยในสมุดปกขาวระบุนำกำลังทหารที่ต้องการทั้งในด้านจำนวนและคุณภาพเพื่อรองรับภารกิจของประเทศ รายละเอียด ดังนี้

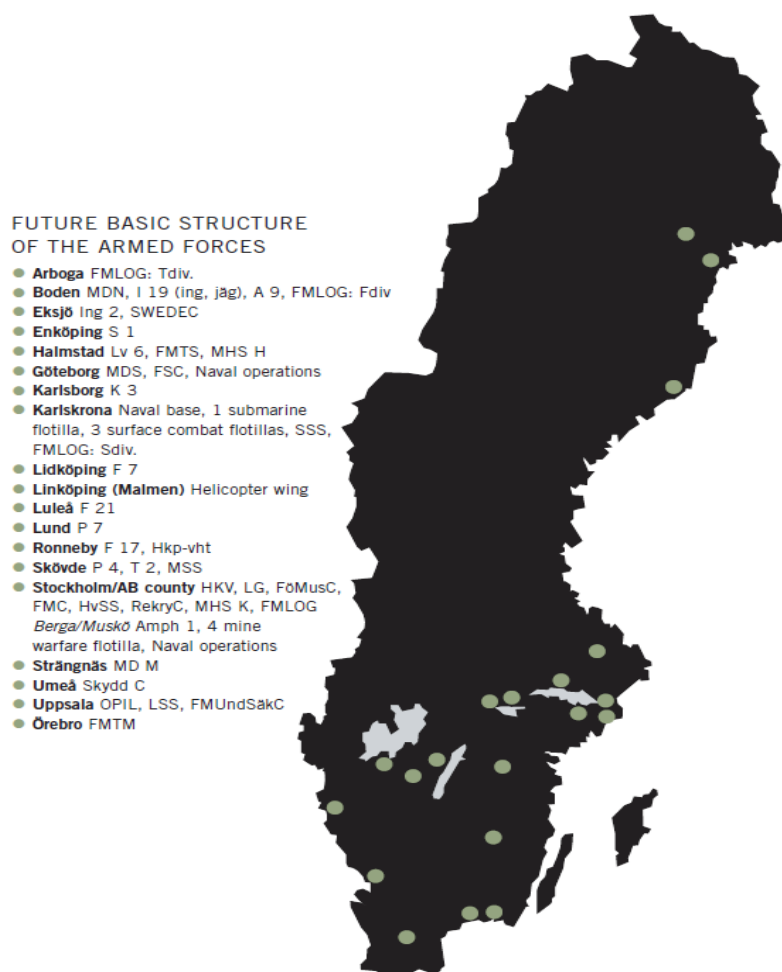
๒.๓.๒.๑ กองบัญชาการที่มีขีดความสามารถในการบัญชาการ
จำนวน ๑ แห่ง

- ๒.๓.๒.๒ กองพันบัญชาการทางยุทธการ จำนวน ๑ กองพัน
- ๒.๓.๒.๓ กองพันสงครามอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑ กองพัน
- ๒.๓.๒.๔ กองพันสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๒ กองพัน
- ๒.๓.๒.๕ หน่วยปฏิบัติการพิเศษ จำนวน ๒ หน่วย
- ๒.๓.๒.๖ กองพันจู่โจม จำนวน ๑ กองพัน
- ๒.๓.๒.๗ กองพันรักษาความปลอดภัย จำนวน ๓ กองพัน
- ๒.๓.๒.๘ กองพันยานยนต์ จำนวน ๘ กองพัน
- ๒.๓.๒.๙ กองพันทหารราบ จำนวน ๑ กองพัน
- ๒.๓.๒.๑๐ กองพันทหารปืนใหญ่ จำนวน ๓ กองพัน
- ๒.๓.๒.๑๑ กองพันการป้องกันภัยทางอากาศ จำนวน ๒ กองพัน
- ๒.๓.๒.๑๒ กองพันทหารช่าง จำนวน ๒ กองพัน
- ๒.๓.๒.๑๓ กองพันทหารสื่อสาร จำนวน ๑ กองพัน
- ๒.๓.๒.๑๔ กองพันซ่อมบำรุง จำนวน ๒ กองพัน
- ๒.๓.๒.๑๕ กองร้อยอาวุธกระสุน จำนวน ๒ กองร้อย
- ๒.๓.๒.๑๖ กองร้อยนิวเคลียร์ชีวะเคมี จำนวน ๑ กองร้อย
- ๒.๓.๒.๑๗ กองพันรักษาความสงบภายใน จำนวน ๖๐ กองพัน
- ๒.๓.๒.๑๘ เรือดำน้ำ จำนวน ๔ ลำ
- ๒.๓.๒.๑๙ เรือรบผิวน้ำ จำนวน ๗ ลำ
- ๒.๓.๒.๒๐ เรือต่อต้านทุ่นระเบิด จำนวน ๗ ลำ
- ๒.๓.๒.๒๑ กองพันสะเทินน้ำสะเทินบก จำนวน ๑ กองพัน
- ๒.๓.๒.๒๒ กองพันบัญชาการทหารเรือ จำนวน ๑ กองพัน
- ๒.๓.๒.๒๓ ฝูงบิน Gripen จำนวน ๔ ฝูงบิน
- ๒.๓.๒.๒๔ กองพันเฮลิคอปเตอร์ จำนวน ๑ กองพัน
- ๒.๓.๒.๒๕ ฝูงบินลำเลียงทางอากาศ จำนวน ๑ ฝูงบิน
- ๒.๓.๒.๒๖ กองพันบัญชาการทหารอากาศ จำนวน ๓ กองพัน

สมุดปกขาวของราชอาณาจักรสวีเดนแสดงโครงสร้างและที่ตั้งหน่วยกำลังทหารในอนาคต ดังแสดงตามแผนภาพที่ ๓-๖ โดยวางแผนดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างและมีนโยบายการปรับลดจำนวนหน่วยงานและงบประมาณทางทหารให้สอดคล้องตามนโยบายด้านความมั่นคง ซึ่งยึดถือการปฏิบัติภารกิจได้ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีการปรับวงกำลัง ยุบเลิก ควบรวม หรือก่อตั้งหน่วยงานใหม่ ซึ่งกำหนดที่ตั้งหน่วยกำลังทหารในอนาคตตามแผนภาพที่ ๓ - ๗

แผนภาพที่ ๓ - ๗ โครงสร้างและที่ตั้งหน่วยกำลังทหารของราชอาณาจักรสวีเดน

ที่มา : Government Offices of Sweden, 2004

๒.๓.๓ หน่วยงานรับผิดชอบด้านความมั่นคง

ราชอาณาจักรสวีเดนมีหน่วยงานรับผิดชอบด้านความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานร่วมที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย (Total Defence Authorities) รับผิดชอบในการผลิตหรือจัดหาอุปกรณ์ การวิจัยและพัฒนา และการสรรหาและฝึกอบรมบุคลากร เป็นต้น ประกอบด้วย

๒.๓.๓.๑ Swedish Defence Materiel Administration

๒.๓.๓.๒ National Defence Radio Institute (FRA)

๒.๓.๓.๓ National Defence College (FHS)

๒.๓.๓.๔ Swedish Defence Research Agency

๒.๓.๓.๕ National Service Administration

๒.๓.๔ แนวทางการพัฒนา

๒.๓.๔.๑ การพัฒนาระบบเครือข่าย ราชอาณาจักรสวีเดนยึดถือการปฏิบัติการกิจและกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับระบบเครือข่าย (Network-Based Defence : NBD) ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับแนวความคิดในการปฏิบัติการกิจที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operation) เพื่อการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลที่ครบถ้วนผ่านระบบเครือข่าย สนับสนุนการตัดสินใจที่รวดเร็ว และสามารถปฏิบัติการกิจได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเตรียมยุทธโศปกรณ์และกำลังพลจึงอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติการกิจโดยใช้ระบบเครือข่าย (NBD) เป็นสำคัญ

๒.๓.๔.๒ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ราชอาณาจักรสวีเดนให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางทหารภายในประเทศ โดยมีการกำหนดความต้องการยุทธโศปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ชัดเจน ได้แก่ อากาศยาน ระบบบัญชาการและควบคุมโดยใช้ระบบเครือข่าย (NBD) ยานยนต์รบแบบต่าง ๆ ระบบต่อสู้อากาศยานระยะใกล้ และระบบการติดต่อสื่อสารที่ปลอดภัย เป็นต้น รวมทั้งมีความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ กับสถาบันด้านการวิจัยและพัฒนา หน่วยงานด้านการศึกษา รวมทั้งบริษัทอุตสาหกรรมภายในประเทศ ได้แก่ Defence Materiel Administration (FMV), Swedish Defence Research Agency (FOI), National Defence College (FHS) ตลอดจนมหาวิทยาลัย และบริษัทเอกชนภายในประเทศ

๓. สมุดปกขาวของสาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนจัดทำสมุดปกขาวที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ (National Defense White Paper) มาแล้วจำนวน ๙ ฉบับ โดยเริ่มการจัดพิมพ์อย่างเป็นทางการและมีการปรับปรุงทุกอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ๒ ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๙๙๘ , ๒๐๐๐, ๒๐๐๒, ๒๐๐๔, ๒๐๐๖, ๒๐๐๙, ๒๐๑๑, ๒๐๑๓ และ ๒๐๑๕ โดยสมุดปกขาวของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่นำมาศึกษาในการวิจัยนี้ คือ “China’s National in the New Era” ซึ่งเป็นสมุดปกขาวฉบับที่ ๑๐ จัดพิมพ์เมื่อกรกฎาคม ค.ศ.๒๐๑๙ จัดทำโดย The State Council Information Office

๓.๑ วัตถุประสงค์

สมุดปกขาวของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายให้นานาประเทศรับทราบว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนรักความสงบสุข ความมั่นคง และต้องการพัฒนา

ประเทศ การพัฒนาขีดความสามารถด้านการทหารมีเป้าหมายเพื่อป้องกันประเทศและผลประโยชน์ของชาติเท่านั้น โดยเน้นในนโยบายการป้องกันเชิงรุก ซึ่งจีนไม่เคยเป็นชาติที่เริ่มต้นสงคราม แต่หากจะต่อสู้อย่างเต็มที่เพื่อปกป้องอธิปไตยและความมั่นคงของชาติหากถูกรุกราน รวมทั้งการอธิบายภาพรวมของนโยบายการป้องกันประเทศ แนวทางการดำเนินการ เป้าหมาย และความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถทางทหารเพื่อป้องกันประเทศ และการช่วยเหลือมิตรประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน

๓.๒ โครงสร้าง

สมุดปกขาวของสาธารณรัฐประชาชนจีนมุ่งเน้นการสื่อสารนโยบายและแนวความคิดการทหารและการป้องกันประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนยุคใหม่ ซึ่งยึดมั่นในความสงบสุขในภาพรวมของโลก เชื่อในการอยู่ร่วมกันและการแบ่งปันความมั่นคงและมั่งคั่งของทุกประเทศในโลก มีเนื้อหารายละเอียดแบ่งออกเป็น ๖ บท กล่าวถึง สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลก บทบาทหน้าที่และการพัฒนากำลังกองทัพ และแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ รวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณที่เหมาะสมในการพัฒนาการป้องกันประเทศ

๓.๒.๑ บทที่ ๑ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ

๓.๒.๒ บทที่ ๒ นโยบายการป้องกันเชิงรุก

๓.๒.๓ บทที่ ๓ หน้าที่ ภารกิจ และการพัฒนากองทัพ

๓.๒.๔ บทที่ ๔ การปฏิรูปการป้องกันประเทศและกองทัพ

๓.๒.๕ บทที่ ๕ งบประมาณการพัฒนาการป้องกันประเทศ

๓.๒.๖ บทที่ ๖ การมีส่วนร่วมและแบ่งปันเพื่อพัฒนาสังคมในอนาคต

๓.๓ เนื้อหาสำคัญ

๓.๓.๑ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง

สาธารณรัฐประชาชนจีนตระหนักถึงสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงระหว่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ความมั่นคงปลอดภัยของทุกประเทศในโลกมีความเชื่อมโยง ต่อเนื่องกัน และส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน โดยแบ่งแยกไม่ได้ ประชาคมโลกยังคงพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ความสงบสุข และเสถียรภาพ แต่ก็ยังคงมีการแข่งขันการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังทางทหาร และหน่วยงานด้านความมั่นคงของหลายประเทศ เช่น การพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ การพัฒนาขีดความสามารถทางอวกาศ และการพัฒนาการป้องกันทางไซเบอร์ เป็นต้น สหรัฐอเมริกาขยายบทบาทเข้ามาสู่ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเพิ่มมากขึ้น ญี่ปุ่นพัฒนาขีดความสามารถและกำลังทหารอย่างต่อเนื่อง เครือรัฐออสเตรเลียแสดงความเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาอย่างชัดเจน และเพิ่มบทบาทของประเทศด้านความมั่นคงเข้ามาสู่ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมากขึ้น

๓.๓.๒ นโยบายด้านความมั่นคง

๓.๓.๒.๑ ระบบสังคมนิยม สาธารณรัฐประชาชนจีนคงยึดมั่นในการปกครองด้วยระบบสังคมนิยม และเน้นการพัฒนาประเทศตามแนวทางสันติสุข พัฒนากำลังและขีดความสามารถเพื่อการปกป้องอธิปไตย เอกราช และความมั่นคงของชาติ

๓.๓.๒.๒ แนวทาง “One Country Two System” สาธารณรัฐประชาชนจีนไม่ยินยอมให้เกิดการแบ่งแยกดินแดนของประเทศเกิดขึ้นเป็นอันขาด ไม่ยอมรับการ

“การแยกตัวเป็นอิสระของไต้หวันและทิเบต” ยึดมั่นในแนวทาง “One country Two System” โดยจะเดินหน้านโยบายการรวมจีนให้เป็นหนึ่งเดียวอย่างสงบ แต่ก็ขอรักษาสีทิวในการใช้อำนาจ และทุกวิถีทาง รวมทั้งการใช้กำลังเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สามารถรวมจีนให้เป็นหนึ่งเดียวได้สำเร็จ

๓.๓.๒.๓ การขยายอิทธิพล สาธารณรัฐประชาชนจีนไม่แสวงหาการพัฒนาเพื่อเป็นประเทศมหาอำนาจ ไม่ต้องการขยายอิทธิพลเหนือประเทศอื่น และต่อต้านการเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ๆ ในทางตรงข้ามจีนก็จะไม่ดำเนินการตามอิทธิพลหรือการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจใด ๆ โดยจะพัฒนาประเทศตามแนวทางของตน และร่วมประเทศพันธมิตรในการพัฒนาร่วมกันอย่างเท่าเทียม

๓.๓.๓ แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถ

การพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกันประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน อยู่บนหลักการของการป้องกันเชิงรุก (Active Defense) เป็นการปฏิบัติการเพื่อป้องกันตนเอง (Self Defense) และจะปฏิบัติการตอบโต้เมื่อถูกโจมตีก่อนเท่านั้น โดยแสดงเจตนาว่า จะรุกกลับในทันทีในทุกกระดับเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะในสงคราม การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่

๓.๓.๓.๑ การดำรงความพร้อมในการปฏิบัติการกิจ

๓.๓.๓.๒ การฝึกทางทหารในสถานการณ์และสภาวะแวดล้อม

ที่เหมือนกับสงคราม

๓.๓.๓.๓ การพัฒนาขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ในทุกมิติ เช่น อากาศนิวเคลียร์ กำลังทางไซเบอร์ กำลังทางอวกาศ เป็นต้น เพื่อยับยั้งการโจมตีของฝ่ายตรงข้าม

๓.๓.๓.๔ การต่อต้านการก่อการร้าย

๓.๓.๓.๕ การพัฒนาขีดความสามารถในการช่วยเหลือประชาชน

จากสาธารณภัย

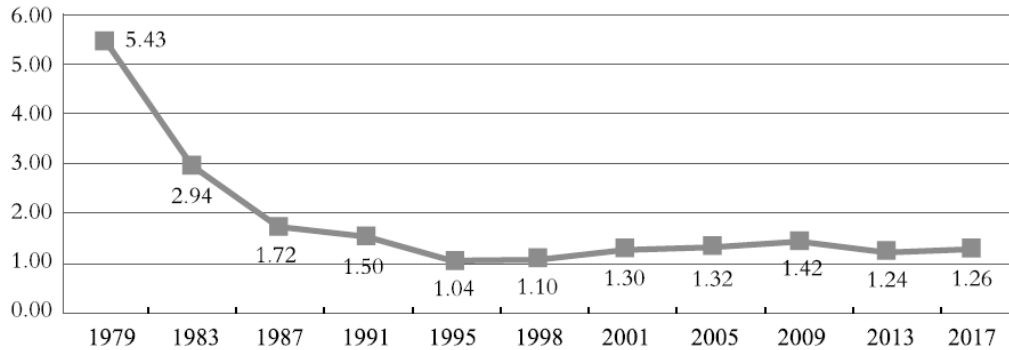
๓.๓.๓.๖ การปฏิรูปโครงสร้างและนโยบายด้านการป้องกัน

ประเทศ

๓.๓.๔ งบประมาณในการพัฒนาขีดความสามารถ

สมุดปกขาวของสาธารณรัฐประชาชนจีนแสดงให้เห็นว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนใช้จ่ายงบประมาณของประเทศอย่างมีเหตุผล เหมาะสม และสอดคล้องตามกฎหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาขีดความสามารถด้านความมั่นคง ซึ่งตั้งเป้าหมายให้ประเทศมีความมั่งคั่งและกำลังทางทหารที่แข็งแกร่ง โดยมีการใช้จ่ายงบประมาณของประเทศด้านการทหารที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่ในระยะ ๕ ปี ที่ผ่านมา จะอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ ๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) คือประมาณร้อยละ ๑.๐๔ - ๑.๔๒ ของ GDP ดังแสดงในแผนภาพที่ ๓ - ๘

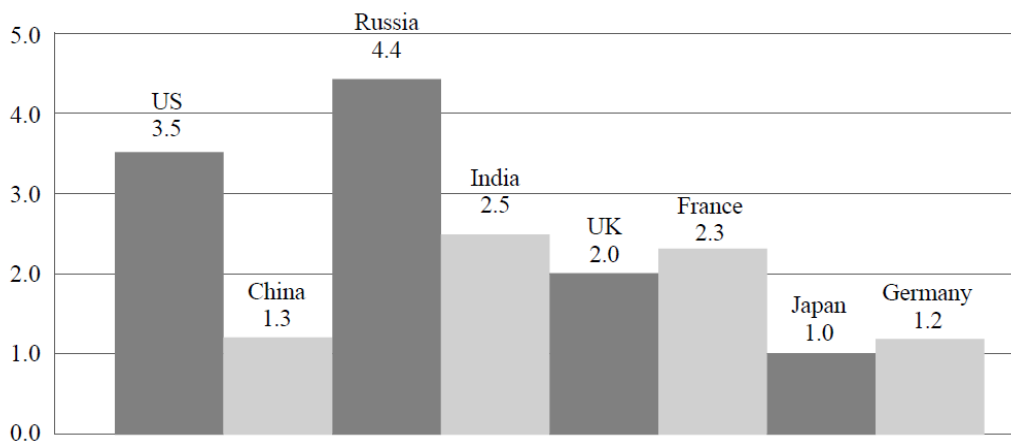
แผนภาพที่ ๓ - ๘ งบประมาณด้านความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ที่มา : The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019

สาธารณรัฐประชาชนจีนพยายามสื่อสารว่าการใช้จ่ายงบประมาณด้านความมั่นคงจะถูกนำไปใช้ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงภายในของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาเพื่อลดช่องว่างศักยภาพทางการทหารระหว่างจีนกับประเทศมหาอำนาจ โดยจีนบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการใช้จ่ายงบประมาณด้านความมั่นคงกับประเทศที่มีกำลังทหารชั้นนำของโลก จะเห็นว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนมิได้มีงบประมาณด้านความมั่นคงมากกว่าประเทศอื่น ๆ โดยประเทศที่มีงบประมาณด้านความมั่นคงสูง คือ สหรัฐอเมริกา และสหพันธรัฐรัสเซีย ดังแสดงในแผนภาพที่ ๓ - ๙

แผนภาพที่ ๓ - ๙ ตัวอย่างการศึกษาและวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงโดยรอบประเทศ

ที่มา : The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019

๔. สมุดปกขาวของญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเริ่มต้นรัชสมัยใหม่ที่เรียกว่า ยุคเรวะ (Reiwa Era) ใน ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒ ซึ่งเริ่มต้นเมื่อ สมเด็จพระจักรพรรดินารูฮิโตะ ขึ้นครองราชย์แทนสมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ และกระทรวงกลาโหมญี่ปุ่นได้ใช้โอกาสนี้ในการจัดทำสมุดปกขาวขึ้น ซึ่งระบุว่า เป็นแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกันประเทศแห่งรัชสมัยใหม่ เรียกว่า “Defense of Japan 2019”

๔.๑ วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลักของสมุดปกขาวของญี่ปุ่นมุ่งเน้นการสื่อสารกับนานาชาติให้ทราบถึงสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงโดยรอบญี่ปุ่นที่มีความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ญี่ปุ่นต้องเสริมสร้างขีดความสามารถกองกำลังป้องกันตนเองและความมั่นคงของประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาความสงบสุขและปกป้องอธิปไตยของประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น นอกจากนี้ในสมุดปกขาวยังแสดงข้อมูลทิศทางทางการพัฒนากองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นในระยะยาวตั้งแต่ปี ๖๒ เป็นต้นไป รวมทั้งโครงการพัฒนาขีดความสามารถต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระยะกลาง (Medium Term)

๔.๒ โครงสร้าง

สมุดปกขาวของญี่ปุ่นฉบับนี้มีเนื้อหารายละเอียดมากถึง ๕๐๐ กว่าหน้า ซึ่งมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสมุดปกขาวของประเทศอื่น ๆ โดยมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๔ ส่วนหลัก ด้วยกัน ได้แก่ สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง นโยบายด้านความมั่นคง หลักการสำคัญในการป้องกันประเทศ และองค์ประกอบและขีดความสามารถหลักในการป้องกันประเทศ

๔.๒.๑ ส่วนที่ ๑ : สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงรอบญี่ปุ่น

๔.๒.๑.๑ บทที่ ๑ สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในภาพรวม

๔.๒.๑.๒ บทที่ ๒ นโยบายด้านความมั่นคงของประเทศและ

ภูมิภาคสำคัญ

๔.๒.๑.๓ บทที่ ๓ ทิศทางและแนวโน้มภัยคุกคามในมิติต่าง ๆ

๔.๒.๒ ส่วนที่ ๒ : นโยบายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ

๔.๒.๒.๑ บทที่ ๑ แนวความคิดพื้นฐานด้านความมั่นคงและการ

ป้องกันประเทศ

๔.๒.๒.๒ บทที่ ๒ โครงสร้างกระทรวงกลาโหมและกองกำลัง

ป้องกันตนเอง

๔.๒.๒.๓ บทที่ ๓ แนวทางการพัฒนาการป้องกันประเทศ

๔.๒.๒.๔ บทที่ ๔ ขอบเขตการพัฒนาการป้องกันประเทศในระยะ

ปานกลาง

๔.๒.๓ ส่วนที่ ๓ : หลักการสำคัญในการป้องกันประเทศ

๔.๒.๓.๑ บทที่ ๑ โครงสร้างและแนวความคิดในการป้องกัน

ประเทศ

๔.๒.๓.๒ บทที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น

๔.๒.๓.๓ บทที่ ๓ ความร่วมมือด้านความมั่นคง

๔.๒.๔ ส่วนที่ ๔ : องค์ประกอบและขีดความสามารถหลัก

- ๔.๒.๔.๑ บทที่ ๑ ทรัพยากรบุคคลและขีดความสามารถ
- ๔.๒.๔.๒ บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ
- ๔.๒.๔.๓ บทที่ ๓ การพัฒนาขีดความสามารถด้านการข่าวกรอง
- ๔.๒.๔.๔ บทที่ ๔ การตอบสนองต่อสังคมและประชาชน

๔.๓ เนื้อหาสำคัญ

๔.๓.๑ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง

๔.๓.๑.๑ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงรอบประเทศ

ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการติดตามสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงรอบประเทศ โดยเฉพาะการเพิ่มจำนวนและการพัฒนาขีดความสามารถทางทหารของสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และสหพันธรัฐรัสเซีย ที่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในมิติใหม่ ๆ ได้แก่ มิติไซเบอร์ และมิติอวกาศ ตลอดจนการพัฒนาและสะสมชิปนาอูธข้ามทวีปและอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภาพรวมของภูมิภาคตามตัวอย่างการศึกษาและวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงตามแผนภาพที่ ๓-๙ รวมทั้งและทางทะเลมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังแสดงตามแผนภาพที่ ๓-๑๐

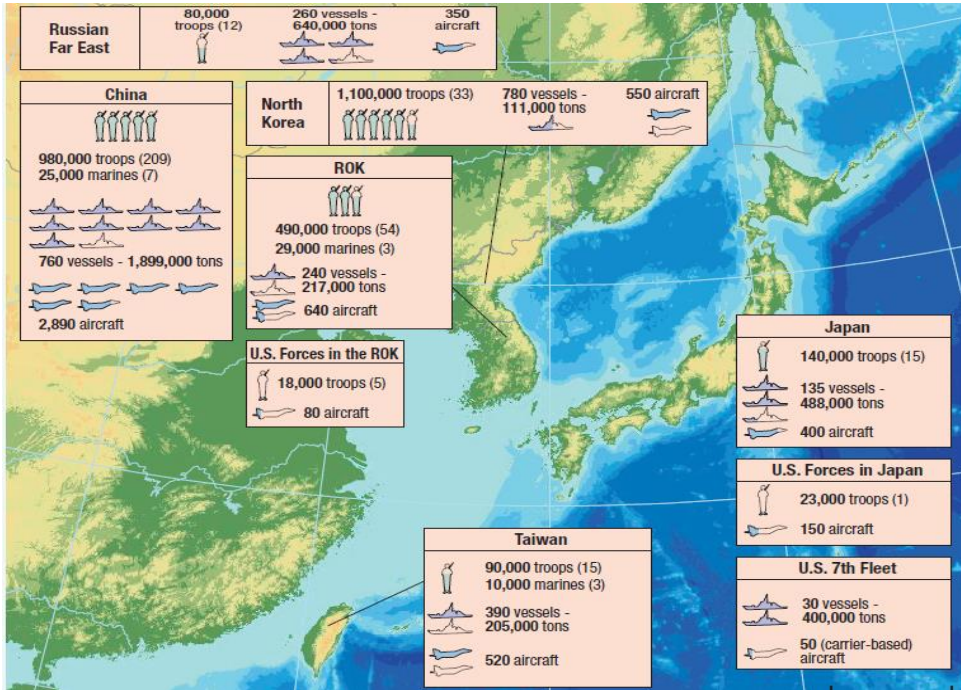
๔.๓.๑.๒ พื้นที่พิพาทและพื้นที่ทับซ้อน ญี่ปุ่นมีการติดตามและเฝ้าระวังพื้นที่พิพาทที่เกิดปัญหาความทับซ้อนอย่างใกล้ชิด เช่น หมู่เกาะสแปรตลีย์ ในทะเลจีนใต้ ซึ่งมีการอ้างกรรมสิทธิ์ของหลายประเทศ เป็นต้น ตัวอย่างการติดตามและเฝ้าระวัง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๓-๑๑

๔.๓.๑.๓ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อนโยบาย

ญี่ปุ่นตระหนักถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อนโยบาย

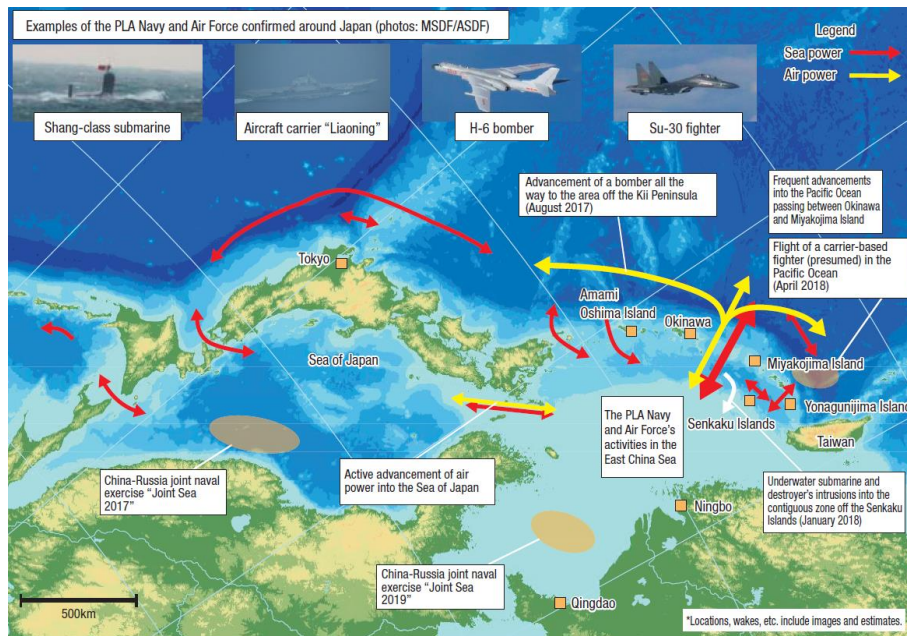
ด้านความมั่นคง ได้แก่ การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทหาร การเสริมสร้างขีดความสามารถในมิติไซเบอร์ มิติอวกาศ และมิติคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า การพัฒนาชิปนาอูธข้ามทวีปและการสะสมอาวุธทำลายล้างสูง ภัยก่อการร้ายระหว่างประเทศ และความขัดแย้งภายในภูมิภาค ทำให้ญี่ปุ่นต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและหลักการด้านความมั่นคงใหม่ให้สอดคล้องกับผลกระทบดังกล่าว

แผนภาพที่ ๓ - ๑๐ ตัวอย่างการศึกษาและวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงโดยรอบประเทศ

ที่มา : Ministry of Defense, Japan 2019

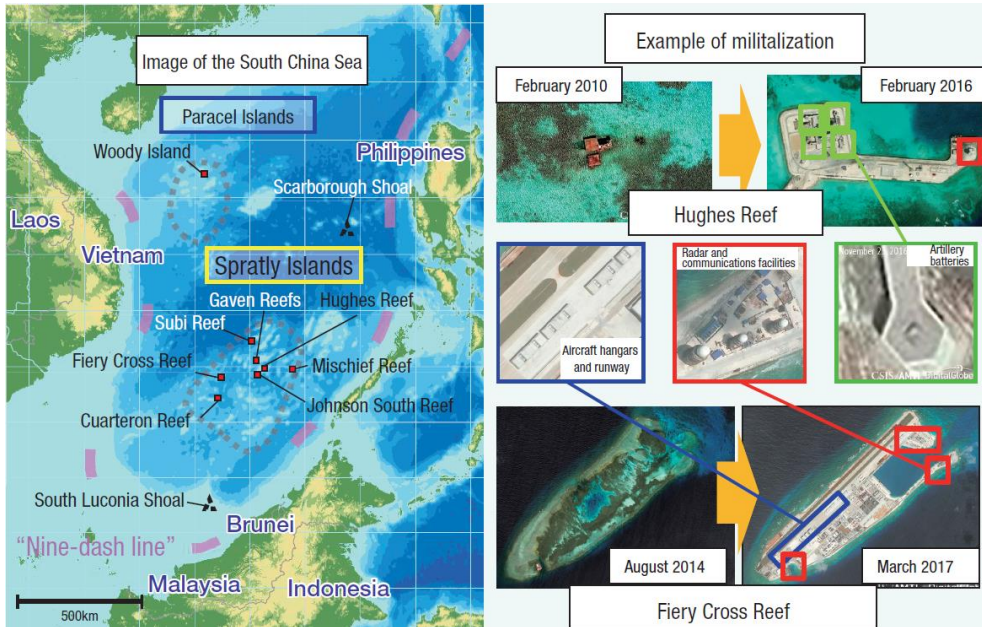
แผนภาพที่ ๓ - ๑๑ ตัวอย่างการศึกษาและวิเคราะห์การปฏิบัติการทางทหารของจีนโดยรอบประเทศ

ที่มา : Ministry of Defense, Japan 2019

แผนภาพที่ ๓ - ๑๒ ตัวอย่างการเฝ้าระวังพื้นที่พิพาทบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์

ที่มา : Ministry of Defense, Japan 2019

๔.๓.๒ นโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ

สมุดปกขาวของญี่ปุ่นกล่าวถึงยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของประเทศ (National Security Strategy : NSS) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญพื้นฐานด้านความมั่นคงของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงและถ่ายทอดนโยบาย ขอบเขต และแนวทางการพัฒนาจากยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงสู่แผนการพัฒนาในระยะยาว แผนการพัฒนาขีดความสามารถระยะปานกลาง และแผนงบประมาณประจำปีตามลำดับ โดยนโยบายการป้องกันประเทศของญี่ปุ่นมุ่งเน้นในหัวข้อสำคัญ ดังนี้

๔.๓.๒.๑ การพัฒนาโครงสร้างและองค์ประกอบด้านการป้องกันประเทศ

๔.๓.๒.๒ การพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศพันธมิตรโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา

๔.๓.๒.๓ การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาชาติ โดยเฉพาะในพื้นที่อินโด-แปซิฟิก

๔.๓.๓ งบประมาณในการพัฒนาขีดความสามารถ

ข้อมูลด้านงบประมาณของญี่ปุ่นถูกนำเสนอในสมุดปกขาวด้วยเช่นเดียวกัน โดยนำเสนอในลักษณะของการคาดการณ์งบประมาณที่จะได้รับเพื่อการพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกันประเทศในแต่ละปี โดยเปรียบเทียบเป็นร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งมีการแสดงแผนการพัฒนาขีดความสามารถด้านการป้องกันประเทศ

ระยะปานกลาง (Medium Term) ของญี่ปุ่น เป็นแผนระยะ ๕ ปี (ปี ๖๒ - ๖๖) ดังแสดงตามแผนภาพที่ ๓ - ๑๓

แผนภาพที่ ๓ - ๑๓ ตัวอย่างแผนและโครงการพัฒนาขีดความสามารถระยะปานกลาง

Category	Main programs	
Priorities in strengthening capabilities necessary for cross-domain operations	Acquiring and strengthening capabilities in domains of space, cyberspace and electromagnetic spectrum	•Acquisition of the Space Situational Awareness (SSA) System •Enhancement and strengthening of Cyber Defense Group •Enhancement of electronic warfare capabilities of fighter aircraft (F-15) •Acquisition of the network electronic warfare system, etc.
	Enhancing capabilities in traditional domains	•Construction of destroyers and submarines •Acquisition of fighter aircraft (F-35A) •Upgrade of fighter aircraft (F-15) •Research and studies for refurbishment of Izumo destroyers •Acquisition of stand-off missiles •Research on hyper-velocity gliding projectile intended for the defense of remote islands •Procurement of a land-based Aegis system (Aegis Ashore)
	Enhancing sustainability and resiliency	•Procurement of ammunition (anti-aircraft missiles and torpedoes) necessary for ensuring air and maritime superiority, etc.
Priorities in strengthening core elements of defense capability	Reinforcing human resource base	•Promotion of measures for securing excellent personnel, encouraging women's participation, and achieving a work-life balance, etc.
	Reinforcing technology base	•Promotion of research and development towards early practical use of equipment
	Enhancing intelligence capabilities	•Enhancement of the defense attache system, etc.

ASDF	Airborne Early Warning (Control) Aircraft (E-2D)	9	Approx. 26.2 billion yen
	Fighters (F-35A)	45	Approx. 11.6 billion yen
	Fighter Upgrade (F-15)	20	Approx. 3.5 billion yen
	Aerial Refueling/Transport Aircraft (KC-46A)	4	Approx. 24.9 billion yen
	Transport Aircraft (C-2)	5	Approx. 22.3 billion yen
	Upgrade of PATRIOT Surface-to-Air Guided Missiles (PAC-3 MSE)	4 groups (16 fire squadrons)	Approx. 4.5 billion yen (*6)
	Unmanned Aerial Vehicles (Global Hawk)	1	Approx. 17.3 billion yen (*7)

ที่มา : Ministry of Defense, Japan 2019

สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์

๑. ผู้เข้ารับการสัมภาษณ์

เอกสารวิจัยนี้ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ข้าราชการกองทัพอากาศ ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนายุทธศาสตร์กองทัพอากาศ การจัดทำโครงการและงบประมาณของกองทัพอากาศ รวมทั้งการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ รวมจำนวน ๑๐ คน ประกอบด้วย

๑.๑ พล.อ.ท.ชานนท์ มุ่งธัญญา	รองเสนาธิการกองทัพอากาศ (สายงานกำลังพล)
๑.๒ พล.อ.ต.สรรพชัย ศิลาณิล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหารอากาศ
๑.๓ น.อ.พูนศักดิ์ ปิยะรัตน์	ประจำกรมข่าวทหารอากาศ
๑.๔ น.อ.สุรพงษ์ ศรีวินิชย์	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหารอากาศ
๑.๕ น.อ.คชพน ภูภูมิอินทร์	ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากร สำนักบริหารงบประมาณ สำนักงานปลัดบัญชาทหารอากาศ

๑.๖	น.อ.ภัคทร์ บุญยะเวศ	รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหารอากาศ
๑.๗	น.อ.ธีระยุทธ เกื้อสกุล	รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหารอากาศ
๑.๘	น.อ.กฤษณะ วัลลิภากร	ฝ่ายเสนาธิการ กองนโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหารอากาศ
๑.๙	น.ท.พัฒน์พงศ์ ไชยาพงศ์พิพัฒน์	ฝ่ายเสนาธิการ กองนโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหารอากาศ
๑.๑๐	น.ต.ณัฐนัย จันทรเปล่ง	รองหัวหน้าแผนกโครงการและงบประมาณ กองนโยบายและแผน สำนักนโยบาย และแผน กรมยุทธการทหารอากาศ

๒. ผลการสัมภาษณ์

ผลจากการสัมภาษณ์ข้าราชการกองทัพอากาศข้างต้น สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ได้ ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

๒.๑ การกำหนดเป้าหมายของการสื่อสาร

ข้าราชการส่วนใหญ่ให้ข้อคิดเห็นตรงกันว่า ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดและเป็นขั้นตอนแรกที่ต้องดำเนินการ คือ การกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารที่มีความชัดเจน จะนำไปสู่การสื่อสารที่ตรงประเด็นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ เป้าหมายในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว คือ การสื่อสารกับสังคม ประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งบริษัทอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศให้รับทราบ โดยต้องเน้นสาระสำคัญ เกี่ยวกับ

๒.๑.๑ บทบาท หน้าที่ และภารกิจด้านความมั่นคงของกองทัพอากาศ

๒.๑.๒ ทิศทางแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถกองทัพอากาศที่สำคัญ

๒.๑.๓ กรอบงบประมาณประจำปี

๒.๑.๔ แนวความคิดความต้องการของโครงการ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดความต้องการยุทธโธปกรณ์ที่จำเป็น งบประมาณ รวมทั้งห้วงระยะเวลาที่คาดว่าจะเริ่มโครงการ

ผู้รับการจากการสัมภาษณ์ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายเป็นการสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของกองทัพอากาศในภาพรวม เพื่อให้สังคมและคนในชาติเห็นด้วยและส่งเสริมกองทัพอากาศในการพัฒนาขีดความสามารถตามแผนที่กำหนด รวมทั้งเพื่อให้บริษัทอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถเตรียมความพร้อมในการพัฒนายุทธโธปกรณ์ที่ตรงตามความต้องการของกองทัพอากาศ

๒.๒ การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์

ข้าราชการทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่า การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ที่ กองทัพอากาศจะดำเนินการนั้นต้องมีการวางแผนและต้องมีความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถกำหนดเนื้อหาและแนวทางการสื่อสารให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยต้องพิจารณา รูปแบบของการสื่อสารที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งต้องกำหนดช่วงเวลาการสื่อสาร ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนการบูรณาการเนื้อหา และช่วงเวลา ร่วมกับการสื่อสารใน รูปแบบอื่น ๆ ทั้งนี้ การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ถือเป็นภารกิจสำคัญของหน่วยงานด้านความมั่นคง และแต่ละประเทศมักมีหน่วยงานเฉพาะรับผิดชอบในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติการ ข่าวสารรูปแบบอื่น

๒.๓ ข้อเสนอแนะการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ

ผลจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า กองทัพอากาศสมควร ดำเนินการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว เพิ่มเติมจากการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ที่ ดำเนินการอยู่แล้ว โดยศึกษาเนื้อหาและรูปแบบการจัดทำสมุดปกขาวของมิตรประเทศที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ โดยมุ่งเน้นการสื่อสารให้รับทราบถึงความสำคัญของกองทัพอากาศ ในการปฏิบัติภารกิจด้านความมั่นคง สมควรมีการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่สำคัญ โดยไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในภาพรวม และสื่อสารให้ตระหนักถึง ความจำเป็นในการพัฒนาและดำรงขีดความสามารถกองทัพอากาศอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับ ภัยคุกคามบนพื้นฐานของความพอเพียง

สรุป

กองทัพอากาศกำหนดทิศทางการพัฒนากองทัพอากาศในระยะยาวตามยุทธศาสตร์ กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งมีข้อมูลที่สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการสื่อสาร เชิงยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงให้แก่ประชาชนภายในชาติได้ นอกจากนี้ เนื้อหาสมุดปกขาวของมิตรประเทศแสดงให้เห็นนโยบายและความจำเป็นด้านความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งการสื่อสารการพัฒนากำลังทหารที่สมเหตุสมผลและมีความโปร่งใส รวมทั้งข้อมูลจากการ สัมภาษณ์เชิงลึกทำให้รับทราบผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มเป้าหมาย ในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ ของกองทัพอากาศ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๔

วิเคราะห์และสังเคราะห์ขอบเขตและปัจจัยสำคัญ เพื่อการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว

การจัดทำยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป็นการกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนากองทัพอากาศ โดยกองทัพอากาศได้ดำเนินการเผยแพร่สู่สาธารณะ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นกรอบแนวทางสำหรับให้หน่วยงานและบุคลากรของกองทัพอากาศรับทราบและใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติราชการเท่านั้น ในการวิจัยในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศในขอบเขตและปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ รวมทั้งการวิเคราะห์สมุดปกขาวของมิตรประเทศ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวของกองทัพอากาศให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์

๑. การกำหนดวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดวัตถุประสงค์ในการกำหนดขอบเขตการพัฒนากองทัพอากาศให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อแปลงนโยบายและทิศทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศกำหนดกลุ่มเป้าหมายสำคัญค่อนข้างชัดเจน ได้แก่ หน่วยงานและบุคลากรของกองทัพอากาศเป็นหลัก และอาจมีหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันนโยบายและงบประมาณ เช่น กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม และสำนักงบประมาณ เป็นต้น

๒. การสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีเนื้อหาของกองทัพอากาศที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น บทบาท หน้าที่ ภารกิจ พันธกิจ เพื่อให้ทราบถึงความจำเป็น รวมทั้งข้อมูลแนวทางการพัฒนากองทัพอากาศ โดยกองทัพอากาศยึดมั่นแนวความคิดในการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operation : NCO) ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information) และความตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness) ร่วมกันผ่านระบบเครือข่าย (Network) ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บังคับบัญชามีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน สามารถตัดสินใจและสั่งการไปยังผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) ได้ถูกต้องและทันเวลา ทำให้การปฏิบัติการของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งมีการสร้างความตระหนักรู้สถานการณ์ร่วมกัน ทำให้เพิ่มขีดความสามารถให้แก่ผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

๓. การเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศมีการเผยแพร่โดยการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม และการเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ของกองทัพอากาศ การเผยแพร่ทั้งสองรูปแบบเป็นการเผยแพร่สู่สาธารณะ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์รูปแบบหนึ่ง โดยมีการประสานสอดคล้องกับการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การนำเสนอข้อมูลยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศกับหน่วยงานภาครัฐที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการปกป้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อสื่อสารกับประชาชนให้ทราบถึงภารกิจและบทบาทหน้าที่ในพื้นที่ที่ตั้งของหน่วยงานของกองทัพอากาศ ซึ่งล้วนแต่เป็นการสื่อสารไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักและรับทราบหน้าที่และความสำคัญของกองทัพอากาศ

อย่างไรก็ตามการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศดังกล่าวอาจจะยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หน่วยงานและสถาบันการวิจัยและพัฒนา บริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศ บริษัทอุตสาหกรรมในประเทศที่มีศักยภาพ และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนอุตสาหกรรมและการลงทุน เป็นต้น

๔. รูปแบบและประสิทธิภาพในการสื่อสาร

การสื่อสารยุทธศาสตร์กองทัพอากาศที่ได้กล่าวไปในข้างต้นทั้งการเผยแพร่เป็นรูปเล่ม และการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ เป็นการสื่อสารทางเดียวเป็นหลัก ยังขาดช่องทางการรับข้อมูลหรือข้อเสนอแนะจากกลุ่มเป้าหมายกลับมายังกองทัพอากาศ อาจมีการประเมินผลการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ แต่ยังไม่มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก

ขอบเขตของการการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว

การศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาและองค์ประกอบของสมุดปกขาวของมิตรประเทศต่าง ๆ ประกอบด้วย ออสเตรเลีย ราชอาณาจักรสวีเดน สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น รายละเอียดตามเนื้อหาในบทที่ ๓ พบว่ามีเนื้อหาและองค์ประกอบที่เหมือนและแตกต่างกันบ้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของสมุดปกขาวของแต่ละประเทศ โดยมีหัวข้อหลักที่สำคัญ ได้แก่ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทาย บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคง โครงสร้างหน่วยงานและขีดความสามารถที่ต้องการ แนวทางและแผนการพัฒนาระบบงบประมาณ และการนำไปสู่การปฏิบัติ

๑. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของสมุดปกขาวเป็นเนื้อหาสำคัญในส่วนแรก ซึ่งสมุดปกขาวของมิตรประเทศที่ศึกษาในการวิจัยนี้ โดยส่วนใหญ่ระบุไว้ชัดเจนหากแต่ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ยกเว้นสมุดปกขาวของราชอาณาจักรสวีเดนที่เป็นกฎหมายหรือนโยบายด้านความมั่นคงมิได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ในเอกสาร ข้อมูลความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของสมุดปกขาวที่ศึกษาในการวิจัยนี้แสดงในตารางที่ ๔ - ๑

๒. สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทาย

เนื้อหาด้านสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทายมีระบุในสมุดปกขาวของมิตรประเทศทุกฉบับ มีการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และในพื้นที่ โดยรอบของแต่ละประเทศ ซึ่งทำให้สามารถกำหนดขีดความสามารถที่ต้องการเพื่อการเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามและความท้าทาย ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของสมุดปกขาว ดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๒ เปรียบเทียบข้อมูลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทายที่แตกต่างกัน

๓. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคง

สมุดปกขาวของมิตรประเทศที่ศึกษาในการวิจัยนี้ทุกประเทศแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมหรือหน่วยงานด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายและนโยบายด้านความมั่นคงของแต่ละประเทศ โดยการระบุรายละเอียดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ทำให้สามารถกำหนดขอบเขตการพัฒนาขีดความสามารถเพื่อรองรับการปฏิบัติการกิจการที่เหมาะสม รวมทั้งเป็นการสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจให้แก่ประชาชนให้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของหน่วยงานด้านความมั่นคง การแสดงข้อมูลบทบาทหน้าที่ในสมุดปกขาวของมิตรประเทศดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๓

๔. โครงสร้างหน่วยงานและขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต

โดยส่วนใหญ่ทุกประเทศจะแสดงข้อมูลโครงสร้างหน่วยงาน และมีแผนการปรับปรุงโครงสร้าง หรือแนวทางการปฏิรูปองค์กร เพื่อรองรับการปฏิบัติการกิจการด้านความมั่นคงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยระบุขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต ซึ่งจะกำหนดแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถต่อไป ดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๔

๕. แนวทางและแผนการพัฒนา

แนวทางและแผนการพัฒนากลือเป็นหัวใจสำคัญของสมุดปกขาว ซึ่งสมุดปกขาวของมิตรประเทศที่ศึกษาในการวิจัยนี้ ก็ระบุแนวทางและแผนการพัฒนาศักยภาพกับนโยบายด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ โครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคงของแต่ละประเทศ ดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๕

๖. งบประมาณ

ข้อมูลด้านงบประมาณเป็นข้อมูลสำคัญที่แสดงไว้ในสมุดปกขาวของทุกประเทศ ซึ่งเป็นการประเมินแนวโน้มงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต เพื่อนำไปใช้ตามแผนการพัฒนาขีดความสามารถหน่วยงานด้านความมั่นคงที่ได้วางไว้ รวมทั้งเป็นการแสดงความโปร่งใสในระบบงบประมาณ ดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๖

๗. การนำไปสู่การปฏิบัติ

รายละเอียดการนำไปสู่การปฏิบัติเป็นเนื้อหาสำคัญ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแนวทางและแผนการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามเนื้อหาในส่วนนี้อาจไม่ได้กำหนดไว้ในสมุดปกขาวของมิตรประเทศที่ศึกษาในการวิจัยนี้ทุกฉบับ เช่น สมุดปกขาวของราชอาณาจักรสวีเดน และจีน มิได้มีรายละเอียดการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยคาดว่า

อาจจะมีการระบุไว้ในเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจัดทำควบคู่กับสมุดปกขาว ข้อมูลเนื้อหาการนำไปสู่การปฏิบัติของแต่ละประเทศ ดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๗

ตารางที่ ๔ - ๑ เปรียบเทียบข้อมูลความเป็นมาและวัตถุประสงค์สมุดปกขาวของมิตรประเทศ

ประเทศ	ความเป็นมาและวัตถุประสงค์
ออสเตรเลีย	- แสดงวัตถุประสงค์ชัดเจน มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ - มีรายละเอียดความเป็นมาและเหตุผลความจำเป็นในการจัดสมุดปกขาว
สวีเดน	- ไม่มีเนื้อหาแสดงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เนื่องจากสมุดปกขาวของสวีเดนเป็นกฎหมายเกี่ยวกับนโยบายการป้องกันประเทศ
จีน	- แสดงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในบทนำ รวมทั้งในเนื้อหาของทุกบทจะมีการสอดแทรกวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านทราบเกือบทุกบท
ญี่ปุ่น	- ข้อมูลความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของสมุดปกขาวถูกกล่าวไว้ในคำปรารภของรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งในอดีตและในปัจจุบัน

ที่มา: สังเคราะห์จากสมุดปกขาวของมิตรประเทศ โดยผู้วิจัย

ตารางที่ ๔ - ๒ เปรียบเทียบข้อมูลสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทายสมุดปกขาวของมิตรประเทศ

ประเทศ	สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทาย
ออสเตรเลีย	- แสดงการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั้งในระดับโลกและภูมิภาคที่ส่งผลกระทบต่อ โดยเน้นการวิเคราะห์สหรัฐอเมริกาและจีน รวมทั้งสถานการณ์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก - วิเคราะห์การพัฒนากำลังทหารของประเทศสำคัญ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการก่อการร้ายในประเทศ
สวีเดน	- ให้ความสำคัญกับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในภูมิภาค รวมทั้งการเข้าร่วมการปฏิบัติทางทหารของ UN, EU และ NATO
จีน	- ระบุถึงการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจ มีการเปลี่ยนแปลงและการรักษาดุลอำนาจของโลก - ให้ความสำคัญกับสถานการณ์ในพื้นที่รอบบ้านที่อาจกระทบต่อความมั่นคง เช่น ไต้หวัน และฮ่องกง เป็นต้น รวมทั้งการจัดหมและพัฒนากำลังทหารของประเทศรอบบ้าน
ญี่ปุ่น	- มีการวิเคราะห์ประเทศมหาอำนาจ สถานการณ์ความมั่นคงในระดับโลก และภูมิภาคอย่างละเอียด รวมทั้งรูปแบบภัยคุกคามและความท้าทายในอนาคต

ที่มา: สังเคราะห์จากสมุดปกขาวของมิตรประเทศ โดยผู้วิจัย

ตารางที่ ๔ - ๓ ข้อมูลบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคง

ประเทศ	บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคง
ออสเตรเลีย	นำเสนอบทบาทหน้าที่ของ Australian Defense Force (ADF) ในเนื้อหาส่วนวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ
สวีเดน	อธิบายบทบาทหน้าที่ในเนื้อหาหลากหลายบท ตั้งแต่บทนำ นโยบายด้านความมั่นคง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของ Swedish Armed Force
จีน	แสดงเนื้อหาบทบาทหน้าที่ของ ในรายละเอียดชัดเจนตั้งแต่นโยบายป้องกันประเทศ รวมทั้งมีบทเฉพาะสำหรับบทบาทหน้าที่อย่างละเอียด
ญี่ปุ่น	ระบุบทบาทหน้าที่ในรายละเอียดและอธิบายโครงสร้าง รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

ที่มา: สังเคราะห์จากสมุดปกขาวของมิตรประเทศ โดยผู้วิจัย

ตารางที่ ๔ - ๔ ข้อมูลโครงสร้างหน่วยงานและขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต

ประเทศ	โครงสร้างหน่วยงานและขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต
ออสเตรเลีย	กำหนดรูปแบบโครงสร้างและขีดความสามารถของกำลังทางทหารที่ต้องการ โดยสอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมาย
สวีเดน	ระบุถึงหน่วยทหารที่มีอยู่ในปัจจุบัน และแผนการปรับปรุงโครงสร้างในอนาคต โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนหน่วยและที่ตั้งหน่วยอย่างชัดเจน
จีน	แสดงรายละเอียดโครงสร้างหน่วยและการบังคับบัญชา รวมทั้งแนวทางการปฏิรูปองค์กร ตลอดจนจำนวนและขีดความสามารถที่ต้องการของแต่ละหน่วย
ญี่ปุ่น	ระบุรายละเอียดโครงสร้างการใช้งำลังป้องกันตนเองอย่างละเอียด รวมทั้งการทบทวนโครงสร้างหน่วยงาน และแนวทางการปฏิรูปองค์กร ตลอดจนขีดความสามารถที่ต้องการเพื่อรองรับการปฏิบัติการ

ที่มา: สังเคราะห์จากสมุดปกขาวของมิตรประเทศ โดยผู้วิจัย

ตารางที่ ๔ - ๕ ข้อมูลแนวทางและแผนการพัฒนา

ประเทศ	แนวทางและแผนการพัฒนา
ออสเตรเลีย	แสดงข้อมูลแผนการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน มีการจัดลำดับความสำคัญ รวมทั้งกำหนดแผนการจัดหายุทธโศปกรณ์ โดยระบุชนิด ประเภท และขีดความสามารถที่ ต้องการของยุทธโศปกรณ์ ตลอดจนให้ความสำคัญในการส่งเสริมอุตสาหกรรม ป้องกันประเทศของออสเตรเลีย
สวีเดน	กำหนดแผนการพัฒนาภายใต้แนวความคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็น ศูนย์กลาง รวมทั้งการมุ่งพัฒนาเทคโนโลยีและยุทธโศปกรณ์ภายในประเทศ รวมทั้ง การแสวงหาความร่วมมือกับมิตรประเทศ
จีน	ระบุแผนการพัฒนาในยุคใหม่ “New Era” และตามแนวทางและรูปแบบของจีน “Chinese Way” มุ่งพัฒนาเทคโนโลยีการป้องกันประเทศและหน่วยงานทาง ทหารให้ทันสมัยเพื่อการปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติทั้งภายในและนอกประเทศ
ญี่ปุ่น	แสดงรายละเอียดแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยเรียกว่า “National Program Defense Guideline” ซึ่งมีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตามสถานะแวดล้อมและภัยคุกคาม

ที่มา: สังเคราะห์จากสมุดปกขาวของมิตรประเทศ โดยผู้วิจัย

ตารางที่ ๔ - ๖ ข้อมูลงบประมาณ

ประเทศ	งบประมาณ
ออสเตรเลีย	แสดงเนื้อหาด้ำนงบประมาณอย่างละเอียด มีการประมาณการณ์และทำ แบบจำลองงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับในแผนระยะ ๑๐ ปี รวมทั้งมี รายละเอียดแผนการใช้งบประมาณในการพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถ อย่างละเอียด
สวีเดน	แสดงเนื้อหาด้ำนงบประมาณโดยรวม โดยระบุเกี่ยวกับการบริหารจัดการ งบประมาณเพื่อการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงาน
จีน	ระบุข้อมูลงบประมาณ โดยเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่าจีนมิได้ใช้งบประมาณ ด้านความมั่นคงมากกว่าประเทศอื่น ๆ รวมทั้งแสดงเหตุผลความจำเป็นและ สัดส่วนการใช้งบประมาณในการเสริมสร้างขีดความสามารถทางทหาร
ญี่ปุ่น	แสดงข้อมูลด้ำนงบประมาณอย่างละเอียด โดยมีข้อมูลงบประมาณที่ได้รับ ย้อนหลัง ๑๕ ปี และแนวโน้มงบประมาณในอนาคต รวมทั้งแสดงสัดส่วนการใช้ งบประมาณตามประเภท วัตถุประสงค์ และหน่วยงานที่ใช้งานอย่างละเอียด

ที่มา: สังเคราะห์จากสมุดปกขาวของมิตรประเทศ โดยผู้วิจัย

ตารางที่ ๔ - ๗ ข้อมูลการนำไปสู่การปฏิบัติ

ประเทศ	การนำไปสู่การปฏิบัติ
ออสเตรเลีย	กำหนดเนื้อหาสำหรับการนำไปสู่การปฏิบัติไว้โดยเฉพาะ มีการตรวจสอบเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินการกับแนวทางการพัฒนา และเป้าหมาย รวมทั้งเชื่อมโยงสู่การพิจารณางบประมาณ ตลอดจนมีการทบทวนแผนการพัฒนารายอย่างต่อเนื่อง
สวีเดน	ไม่มีเนื้อหาที่ชัดเจน หากระบุเกี่ยวกับการบริหารจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปหน่วยงานด้านความมั่นคง และบริษัทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการบริหารจัดการงบประมาณตามแผนการพัฒนาราย
จีน	แสดงข้อมูลรวมไปกับแนวทางการพัฒนา โดยไม่มีเนื้อหาการนำเสนอการนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน
ญี่ปุ่น	แสดงเนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างสมุดปกขาว เอกสาร นโยบาย รวมทั้งลำดับความสำคัญอย่างชัดเจน

ที่มา: สังเคราะห์จากสมุดปกขาวของมิตรประเทศ โดยผู้วิจัย

สรุป

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศกำหนดกลุ่มเป้าหมายสำคัญค่อนข้างชัดเจน มีเนื้อหาของกองทัพอากาศที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงให้แก่กลุ่มเป้าหมาย มีการเผยแพร่โดยการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม และการเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ของกองทัพอากาศ โดยรูปแบบในการสื่อสารเป็นการสื่อสารทางเดียวเป็นหลัก ยังขาดช่องทางการรับข้อมูลหรือข้อเสนอแนะ

สมุดปกขาวของมิตรประเทศต่าง ๆ ที่ศึกษาในการวิจัยนี้ มีองค์ประกอบหลักที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ สภาวะแวดล้อมและความท้าทาย บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคง โครงสร้างหน่วยงานและขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต แนวทางและแผนการพัฒนารายงบประมาณ และการนำไปสู่การปฏิบัติ ดังแสดงในตารางที่ ๔ - ๘

ตารางที่ ๔ - ๘ องค์ประกอบของสมุดปกขาวของมิตรประเทศ

ลำดับ	องค์ประกอบ	ออสเตรเลีย	สวีเดน	จีน	ญี่ปุ่น
๑	ความเป็นมาและวัตถุประสงค์	✓	ไม่ระบุ	✓	✓
๒	สถานะแวดล้อมและความท้าทาย	✓	✓	✓	✓
๓	บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ด้านความมั่นคง	✓	✓	✓	✓
๔	โครงสร้างหน่วยงานและขีด ความสามารถที่ต้องการในอนาคต	✓	✓	✓	✓
๕	แนวทางและแผนการพัฒนา	✓	✓	✓	✓
๖	งบประมาณ	✓	✓	✓	✓
๗	การนำไปสู่การปฏิบัติ	✓	ไม่ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	✓

ที่มา: สังเคราะห์จากสมุดปกขาวของมิตรประเทศ โดยผู้วิจัย

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมมุติฐานเป็นการสื่อสารอีกแนวทางหนึ่งซึ่งหน่วยงานด้านความมั่นคงของหลายประเทศนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร กองทัพอากาศสมควรศึกษาและริเริ่มการจัดทำสมมุติฐานของกองทัพอากาศ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดความร่วมมือของสังคมและประชาชนภายในประเทศ เนื้อหาของเอกสารวิจัยในบทนี้เป็นสรุปและให้ข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมมุติฐานของกองทัพอากาศให้มีประสิทธิภาพ

สรุป

กองทัพอากาศสมควรจัดทำสมมุติฐานของกองทัพอากาศ เพื่อการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนากำลังรบของกองทัพอากาศ โดยเฉพาะแผนการพัฒนาโครงการเสริมสร้างกำลังกองทัพ และความต้องการงบประมาณในอนาคต โดยสื่อสารข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ซึ่งกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน อย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม โดยต้องจัดรูปแบบเนื้อหาและโครงสร้างเอกสารในลักษณะของสมมุติฐาน

ในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมมุติฐาน กองทัพอากาศต้องกำหนดวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน รวมทั้งการระบุกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสมควรบูรณาการการปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ดำเนินการอยู่แล้ว ได้แก่ การปฏิบัติการข่าวสาร (IO) การทูตสาธารณะ (PD) และกิจการสาธารณะ (PA) เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

การวางแผนการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์สมควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสาร และการพิจารณากลุ่มเป้าหมาย เพื่อพิจารณาข้อมูลหรือข่าวสารที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ต้องการ

๑. กำหนดวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมมุติฐานมีจุดแข็งและมีความได้เปรียบในหลายด้าน เช่น เป็นเอกสารเชิงประจักษ์มีข้อมูลที่ชัดเจน สามารถอ้างอิงและสืบค้นได้ ข้อมูลมีความเป็นระเบียบ และสามารถแบ่งกลุ่มข้อมูลได้ สามารถนำเสนอและสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้หลากหลายรูปแบบ และมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล เป็นต้น แม้ว่ากองทัพอากาศมีการดำเนินการด้านการสื่อสาร

เชิงยุทธศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ อยู่แล้ว กองทัพอากาศสมควรนำจุดแข็งความได้เปรียบของการสื่อสารด้วยสมุดปกขาวดังกล่าวมาดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารสูงสุด วัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวที่สามารถสร้างความตระหนักด้านความมั่นคง ได้แก่

๑.๑ การสร้างความรับรู้บทบาทและหน้าที่ของกองทัพอากาศด้านความมั่นคง การสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคง จำเป็นต้องสื่อสารให้สังคมและประชาชนในชาติรับทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของกองทัพอากาศด้านความมั่นคง เป็นการเน้นให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ด้านความมั่นคงที่ต้องดำเนินการโดยกองทัพอากาศเท่านั้น หรือหากได้รับการสนับสนุนโดยกองทัพอากาศแล้วจะเกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งสมุดปกขาวของทุกประเทศแสดงเนื้อหารายละเอียดบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคงให้ทราบเป็นลำดับแรกในทุกฉบับ

๑.๒ การสื่อสารแนวทางการพัฒนากองทัพอากาศเพื่อปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคง การแสดงข้อมูลขีดความสามารถปัจจุบันของกองทัพอากาศในการปฏิบัติการกิจตามบทบาทและหน้าที่ รวมทั้งการสื่อสารแนวทางการพัฒนาที่สำคัญในอนาคต จะทำให้ผู้รับทราบรับทราบถึงที่มา เหตุผล และความจำเป็นของกองทัพอากาศในการพัฒนาขีดความสามารถ ซึ่งทำให้ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน รวมทั้งสามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนเพื่อการปกป้องงบประมาณอย่างเป็นระบบ

๑.๓ การกำหนดความต้องการยุทธโศปกรณ์และแสดงข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดหา การแสดงความต้องการยุทธโศปกรณ์ที่สอดคล้องกับขีดความสามารถที่ต้องการเพื่อปฏิบัติการกิจตามบทบาทและหน้าที่ที่กองทัพอากาศได้รับมอบหมาย เป็นการสื่อสารถึงบริษัทผู้ผลิตยุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อดำเนินการพัฒนายุทธโศปกรณ์ให้มีขีดความสามารถตรงตามความต้องการที่กองทัพอากาศกำหนด นอกจากนี้การแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดหา ได้แก่ งบประมาณ ห้วงระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดการใช้งานยุทธโศปกรณ์ เป็นการแสดงความโปร่งใสของกองทัพอากาศเพื่อให้มีการแข่งขันอย่างเป็นระบบ กองทัพอากาศสามารถดำเนินการจัดหายุทธโศปกรณ์ที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือจากสังคมและหน่วยงานภาครัฐให้เกิดขึ้นอีกด้วย

๑.๔ การเสนอหลักการพัฒนาอื่น ๆ ของกองทัพอากาศ กองทัพอากาศสามารถกำหนดหลักการพัฒนาที่สำคัญอื่น ๆ เพื่อประกอบกระบวนการจัดหายุทธโศปกรณ์ที่ต้องการ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนากองทัพอากาศอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น

๑.๔.๑ การใช้งานร่วมกับยุทธโศปกรณ์ที่กองทัพอากาศมีใช้งานอยู่แล้ว เพื่อใช้ประโยชน์ยุทธโศปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งลดความซับซ้อนในการส่งกำลังและซ่อมบำรุง

๑.๔.๒ การสนับสนุนขีดความสามารถในการวิจัยและพัฒนาของกองทัพอากาศ และหน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ

๑.๔.๓ การกำหนดขอบเขตและการอนุญาตให้กองทัพอากาศสามารถดำเนินการพัฒนาต่อยอดยุทธโศปกรณ์ได้เองในอนาคต

๑.๔.๔ การสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย โดยสนับสนุนการร่วมมือระหว่างบริษัทผู้ผลิตและบริษัทอุตสาหกรรมที่ศักยภาพในประเทศ

๒. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยปกติมักจะดำเนินการร่วมกันในคราวเดียว ทั้งการพิจารณากลุ่มเป้าหมายและกำหนดวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ ซึ่งการกำหนดกลุ่มเป้าหมายยังนำไปสู่การพิจารณาเนื้อหาข้อมูลที่สำคัญในการนำเสนอ รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อให้สามารถส่งข้อมูลไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เอกสารวิจัยฉบับนี้วิเคราะห์และกำหนดกลุ่มเป้าหมายสำคัญส่วนหนึ่งเพื่อการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวของกองทัพอากาศให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

๒.๑ สังคมและประชาชน

สังคมและประชาชนภายในชาติถือเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคง ซึ่งการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวต้องมีทิศทางในการสื่อสารกับประชาชนเช่นเดียวกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์แบบอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเสนอข้อมูลให้ประชาชนทั่วไปรับทราบต้องมีความชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้การกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้สามารถสื่อสารถึงประชาชนได้ จำเป็นต้องกำหนดเครื่องมือในการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒ หน่วยงานภาครัฐด้านความมั่นคง

หน่วยงานภาครัฐด้านความมั่นคงเป็นอีกกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการสื่อสารให้ทราบถึงศักยภาพในการปฏิบัติการของกองทัพอากาศ รวมทั้งขีดความสามารถในการสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวทางการพัฒนาของกองทัพอากาศในอนาคต เพื่อให้สามารถบูรณาการความร่วมมือในการปฏิบัติการด้านความมั่นคงของประเทศร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสื่อสารด้วยสมุดปกขาวเป็นแนวทางการสื่อสารที่ตอบโจทย์ในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานของรัฐได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการสื่อสารระหว่างหน่วยงานของรัฐมักมีเอกสารหรือบันทึกที่เป็นทางการ สามารถอ้างอิงได้

๒.๓ หน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนา

การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกองทัพอากาศเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถดำเนินการได้โดยการกำหนดทิศทางความต้องการด้านการวิจัยและพัฒนา และสื่อสารทิศทางและแนวทางให้หน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนาทราบ เพื่อให้หน่วยงานเหล่านั้นสามารถวางแผนและดำเนินการงานวิจัยและพัฒนาที่เป็นประโยชน์และมีความสอดคล้องแนวทางการพัฒนาของกองทัพอากาศ ดังนั้นกองทัพอากาศจึงมีความจำเป็นต้องสื่อสารกับหน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนา เช่น สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน และสถาบันการวิจัยและพัฒนาอื่น ๆ เป็นต้น

๒.๔ หน่วยงานภาครัฐด้านงบประมาณและการจัดหายุทธภัณฑ์

ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการพัฒนากองทัพอากาศให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดคือ การได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนการพัฒนาศักยภาพ

ซึ่งกองทัพอากาศต้องดำเนินการขอตั้งและปกป้องงบประมาณ ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณางบประมาณและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นประจำทุกปี เช่น สำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นต้น ดังนั้นการสื่อสารกับหน่วยงานด้านงบประมาณ และการจัดหายุทธโปกรณ์ จึงมีความจำเป็น เพื่อสร้างความเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนา กองทัพอากาศในภาพรวม รวมทั้งเหตุผลความจำเป็นของกองทัพอากาศในการขอรับการจัดสรร งบประมาณ สมุดปกขาวสามารถสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐด้านงบประมาณและการจัดหา ยุทธโปกรณ์ได้อย่างดีเยี่ยม เพราะมีเนื้อหาเกี่ยวกับแผนการจัดหายุทธโปกรณ์ที่ต้องการ โดยกำหนด วัตถุประสงค์ หาระยะเวลา รวมทั้งงบประมาณในการจัดหาไว้ด้วย

๒.๕ บริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศและบริษัทผู้แทนจำหน่าย

กลุ่มบริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศเป็นอีกกลุ่มเป้าหมายที่กองทัพอากาศ สมควรสื่อสารเพื่อให้รับทราบถึงขีดความสามารถที่กองทัพอากาศต้องการในการปฏิบัติการกิจ ซึ่งการสื่อสารสู่สาธารณะในภาพรวมจะทำให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม รวมทั้งทำให้ กองทัพอากาศได้รับยุทธโปกรณ์ที่ตรงตามความต้องการและในราคาที่เหมาะสมอีกด้วย ตลอดจนทำให้ บริษัทผู้ผลิตสามารถปรับปรุงคุณลักษณะหรือขีดความสามารถของยุทธโปกรณ์ให้ตรงตามความต้องการ ของกองทัพอากาศมากที่สุด ทั้งนี้ การสื่อสารการบริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศอาจเป็นการสื่อสาร โดยตรงหรือการสื่อสารผ่านทางบริษัทผู้แทนจำหน่ายที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ จากบริษัทผู้ผลิต

๒.๖ บริษัทอุตสาหกรรมภายในประเทศที่มีศักยภาพ

การสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย กองทัพอากาศและหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ต้องสื่อสารความต้องการที่แท้จริงและคุณลักษณะ ของยุทธโปกรณ์ที่ต้องการให้บริษัทอุตสาหกรรมในประเทศรับทราบ เพื่อเสริมสร้างการพัฒนา ขีดความสามารถของบุคลากรและการผลิต ตลอดจนการแสวงหาความร่วมมือกับบริษัทผู้ผลิต ในต่างประเทศ เพื่อยกระดับศักยภาพของบริษัทอุตสาหกรรมในประเทศ ซึ่งการสื่อสารด้วยสมุดปกขาว ต้องมีรายละเอียดและข้อมูลที่เกี่ยวข้องครบถ้วน

ข้อเสนอแนะในการจัดทำสมุดปกขาวของกองทัพอากาศ

๑. เนื้อหาและโครงสร้าง

เนื้อหาของสมุดปกขาวโดยส่วนใหญ่มีประเด็นสำคัญที่ใกล้เคียงกัน แตกต่างกัน ในรายละเอียด และรูปแบบโครงสร้างในการนำเสนอ ข้อเสนอแนะเนื้อหาและโครงสร้างสมุดปกขาว ของกองทัพอากาศ เป็นการนำรูปแบบเนื้อหาและโครงสร้างสมุดปกขาวของมิตรประเทศ ซึ่งดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในบทที่ ๔ มาพิจารณาประยุกต์ให้เหมาะสมกับเนื้อหา ของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของกองทัพอากาศ โดยเสนอแนะให้มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑.๑ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

สมุดปกขาวสมควรแสดงที่มาและวัตถุประสงค์ในการจัดทำอย่างชัดเจน โดยกำหนดเป้าหมายหลัก คือ ประชาชนและสังคมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคง ของชาติ ซึ่งจะทำให้เนื้อหาในส่วนอื่น ๆ มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

๑.๒ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทาย

เนื่องจากการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยและการแสดงบทบาทของไทยในเวทีโลกมักจะมีความเป็นกลาง ไม่นิยมเอียงหรือแสดงท่าทีเป็นฝ่ายตรงข้ามกับประเทศใด ๆ ดังนั้น เนื้อหาสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในสมุดปกขาวจึงควรเป็นการแสดงข้อมูลการวิเคราะห์ในลักษณะความท้าทายในอนาคต

๑.๓ บทบาทหน้าที่ด้านความมั่นคงของกองทัพอากาศ

เนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ด้านความมั่นคงของกองทัพอากาศมีความสำคัญมาก โดยต้องมีเนื้อหาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกองทัพอากาศในการปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่ที่ตามกฎหมายและที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงของชาติให้แก่สังคม และประชาชนในชาติ

๑.๔ ขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต

พิจารณาขีดความสามารถที่ต้องการเพื่อรองรับการปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่กองทัพอากาศ ซึ่งมีเนื้อหาโดยส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) อยู่แล้ว โดยพิจารณาการจัดกลุ่มเพื่อให้ง่ายสื่อสาร และสามารถกำหนดแนวทางและแผนการพัฒนาได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถจัดลำดับความสำคัญได้สะดวกยิ่งขึ้น

๑.๕ แนวทางและแผนการพัฒนาสำคัญ

พิจารณานำข้อมูลแนวทางและแผนการพัฒนาที่สำคัญ ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มาแสดงและอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อแสดงให้เห็นถึงเหตุผลความจำเป็น และความสำคัญ โดยสมควรมีรายละเอียดโครงการแสดงขอบเขตความต้องการของกองทัพอากาศและห้วงระยะเวลาชัดเจน เพื่อเป็นการสร้างความโปร่งใสให้ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนบริษัทอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ รับทราบรับรู้ความต้องการ สามารถเตรียมความพร้อมการพัฒนายุทธโศปกรณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพอากาศได้ในอนาคต

๑.๖ งบประมาณ

สมควรแสดงข้อมูลด้านงบประมาณที่เกี่ยวข้อง เช่น งบประมาณที่เคยได้รับในอดีต รวมทั้ง ปรมาณการณ์งบประมาณที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต หลักการสำคัญในการใช้งบประมาณที่ได้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อแสดงความโปร่งใสให้ประชาชนและสังคมรับทราบ สามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้สมควรสมควรกำหนดกรอบงบประมาณของแต่ละแผนงานโครงการ (หากสามารถดำเนินการได้) เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้มีความโอกาส และเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑.๗ การนำไปสู่การปฏิบัติ

กระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติมีความสำคัญมาก และสมควรแสดงรายละเอียดไว้ในสมุดปกขาวของกองทัพอากาศ โดยระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งวงรอบการทบทวน การเผยแพร่ ตลอดจนรูปการติดต่อสื่อสารกรณีที่ต้องการขอรับทราบข้อมูลเพิ่มเติมหรือต้องการให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

๒. รูปแบบการสื่อสาร

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวสามารถดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่แบบเดิมตามการเผยแพร่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ได้แก่ การจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มและการเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ของกองทัพอากาศ ซึ่งมีจุดแข็งเป็นเอกสารเชิงประจักษ์มีข้อมูลที่ชัดเจน สามารถใช้อ้างอิงและสืบค้นได้ และข้อมูลมีความเป็นระเบียบ โดยสมควรเพิ่มเติมแนวทางการสื่อสารให้เกิดการสื่อสาร ๒ ทาง ได้แก่

๒.๑ ช่องทางหรือหน่วยงานสำหรับรับการติดต่อสื่อสาร

ช่องทางหรือหน่วยงานสำหรับรับการติดต่อสื่อสารจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก ทอ. ซึ่งหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่ให้ความสนใจสมุดปกขาว ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานวิจัยและพัฒนา สถาบันการศึกษา และบริษัทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เป็นต้น

๒.๒ แนวทางการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

แนวทางการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายหลัก เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดและเพื่อกำหนดขอบเขตความต้องการในรายละเอียด โดยต้องพิจารณาหน่วยงานหรือบริษัทที่มีศักยภาพ ทั้งนี้ ต้องเปิดรับอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และแสดงความโปร่งใสของกองทัพอากาศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ด้วยข้อมูลของหน่วยงานด้านความมั่นคงมีการกำหนดชั้นความลับและมีความอ่อนไหวต่อความมั่นคง จึงสมควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในรายละเอียด ถึงการกำหนดกลุ่มข้อมูลที่สามารถเปิดเผยสู่สาธารณะได้ หรือการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลแต่ละกลุ่ม

อนึ่ง การจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง นอกจากจะเป็นการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ที่ก่อให้เกิดความโปร่งใสในการวางแผนของหน่วยงานด้านความมั่นคงแล้ว ยังส่งผลให้บริษัทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยทราบถึงความต้องการยุทธโธปกรณ์ของหน่วยงานด้านความมั่นคง จึงสมควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจพัฒนายุทธโธปกรณ์ของบริษัทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย หรือ S-Curve 11 อุตสาหกรรมป้องกันประเทศตามนโยบายรัฐบาลต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองทัพอากาศ. “แนวความคิดในการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation) พ.ศ.๒๕๕๘”. ๒๕๕๘.

กองทัพอากาศ. “ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) (ฉบับเผยแพร่)”. ๒๕๖๑.

กองทัพอากาศ. “หลักนิยามกองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๖๒”. ๒๕๖๒.

ภาษาต่างประเทศ

Department of Defence, Australian Government. “Defence White Paper 2016”. 2016.

Government Office of Sweden. “Swedish Government Bill 2004/05:5 Our Future Defence”. 2004.

Japan Ministry of Defense. “Defense of Japan 2019”. 2019.

Jesper Falkheimer and Mats Heide. “From Public Relations to Strategic Communication in Sweden”. 2014.

The State Council Information Office of the People’s Republic of China. “China’s National in the New Era”. 2019.

US Joint Forces Command. “Commander’s Handbook for Strategic Communication and Communication Strategy”. 2010.

ภาคผนวก

ประเด็นสัมภาษณ์

๑. การกำหนดเป้าหมายการสื่อสาร

- กองทัพอากาศควรกำหนดเป้าหมายในการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติอย่างไร
- กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศควรเป็นกลุ่มใดบ้าง และเพราะเหตุใด

๒. การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์

- กองทัพอากาศควรสร้างความรับรู้บทบาทและหน้าที่ของกองทัพอากาศด้านความมั่นคงให้กลุ่มเป้าหมายทราบอย่างไร
- ซีดความสามารถของกองทัพอากาศเป็นข้อมูลชั้นความลับ กองทัพอากาศควรสื่อสารให้สังคมรับรู้หรือไม่ อย่างไร
- สารสำคัญด้านใดของกองทัพอากาศ ที่ควรสื่อสารให้กับสังคมรับรู้ เพราะอะไร
- การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- ช่องทางหรือรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสม ควรเป็นอย่างไร

๓. ข้อเสนอแนะการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ

- ข้อเสนอแนะในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศอย่างไรบ้าง
- ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ใดบ้าง

*****

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลอากาศตรี คีตควร สดับ
วัน เดือน ปีเกิด	๑๔ สิงหาคม ๒๕๐๘
การศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน หอวัง ปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมเครื่องกล โรงเรียนนายเรืออากาศ
ประวัติทำงานโดยย่อ	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน กรมยุทธการทหารอากาศ ผู้บังคับการกองบิน ๔๑ ผู้ช่วยทูตทหารอากาศ ประจำกรุงปักกิ่ง รองเสนาธิการ กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ รองผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายเสนาธิการ ประจำผู้บัญชาการทหารอากาศ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง การเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติของกองทัพอากาศ

ผู้วิจัย พล.อ.ต.คิดควร สดับ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62

ตำแหน่ง ผู้ช่วยหัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการ ประจำผู้บัญชาการทหารอากาศ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพอากาศเป็นหนึ่งในหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศมีหน้าที่เตรียมกำลังและใช้กำลังกองทัพอากาศ เพื่อพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ปกป้องราชอาณาจักรและอธิปไตยของชาติ การรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ของชาติ และสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580) ด้านความมั่นคง “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” ดังนั้นกองทัพอากาศจำเป็นต้องเสริมสร้างสมรรถนะ เพื่อดำรงขีดความสามารถกำลังรบของกองทัพอากาศ ให้มีความพร้อม ทันสมัย และเหมาะสม เพื่อรองรับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กองทัพอากาศกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน อย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม โดยยึดถือหลักนิยมกองทัพอากาศ แผนกองทัพอากาศ และยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) รวมทั้งการดำรงวิสัยทัศน์การพัฒนาสู่ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)” โดยมุ่งเน้นการพัฒนากองทัพอากาศ ทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติทางอากาศ มิติไซเบอร์ และมิติอวกาศ ที่ผ่านมากองทัพอากาศจัดหายุทธโศภนตามแผนพัฒนาขีดความสามารถการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง และแผนการพัฒนากองทัพอากาศให้ทันสมัย ทั้งนี้ ในแต่ละปีกองทัพอากาศได้รับการจัดสรรงบประมาณคิดเป็นร้อยละประมาณ 18 ของงบประมาณกระทรวงกลาโหม หรือประมาณร้อยละ 0.24 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อย่างไรก็ตาม ในแต่ละปีมีประเด็นจากสังคม ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ถึงความจำเป็นในการพัฒนายุทธโศภนของหน่วยงานด้านความมั่นคงและความเหมาะสมในการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคง เนื่องจากมิได้มีการมีภัยคุกคามแบบดั้งเดิมดังเช่นในอดีต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษากรอบภารกิจของกองทัพอากาศในฐานะหน่วยงานด้านความมั่นคงและทิศทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี
- เพื่อศึกษาหลักการ แนวความคิด และโครงสร้างการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงของชาติของกองทัพอากาศให้กับสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชาติ ในรูปแบบของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper)

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้านความมั่นคงในรูปแบบของการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) เพื่อสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ให้สังคมและคนในชาติได้ตระหนักถึงความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนากำลังรบโดยใช้กรณีศึกษากองทัพอากาศ ซึ่งกำหนดขอบเขตในส่วนของพัฒนาโครงการเสริมสร้างกำลังกองทัพและการกำหนดกรอบความต้องการงบประมาณสำหรับการพัฒนาในอนาคต ทั้งนี้ ต้องศึกษาหลักการ แนวความคิด และโครงสร้างการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญและจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงให้กับสังคมและคนในชาติ ในรูปแบบของการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper) ของกองทัพอากาศ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดหลักการ แนวความคิด และโครงสร้างการจัดทำสมุดปกขาวของหน่วยงานด้านความมั่นคง (Security White Paper) ของมิตรประเทศ โดยใช้ข้อมูลการพัฒนากำลังรบของกองทัพอากาศจากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศเป็นกรณีศึกษา รวมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ข้าราชการกองทัพอากาศที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการจัดทำยุทธศาสตร์กองทัพอากาศรายละเอียดการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญและจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาว (Security White Paper) ของกองทัพอากาศ

ผลการวิจัย

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ คือ การประสานสอดคล้องการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการปฏิบัติ เพื่อสื่อสารข้อมูลและโน้มน้าวกลุ่มผู้รับสาร ให้สนับสนุนเป้าหมายหรือการดำเนินการของรัฐบาลหรือขององค์กรนั้น ซึ่งต้องมีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และประสานงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์มีความเชื่อมโยงกับแนวความคิดด้านการสื่อสารอื่น ๆ ได้แก่ การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) กิจการสาธารณะ (Public Affairs) และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation) ทั้งนี้ การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จในการสื่อสาร ได้แก่ เป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Goal and Stakeholder) รูปแบบการส่งสาร (Delivery Vehicle) ระยะเวลาการสื่อสาร (Timing) และจังหวะการสื่อสาร (Tempo)

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายสำคัญค่อนข้างชัดเจน ได้แก่ หน่วยงานและบุคลากรของกองทัพอากาศเป็นหลัก และอาจมีหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันบนนโยบายและงบประมาณ เช่น กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม และสำนักงบประมาณ เป็นต้น รวมทั้งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น บทบาท หน้าที่ ภารกิจ พันธกิจ รวมทั้งข้อมูลแนวทางพัฒนากองทัพอากาศ โดยมีการเผยแพร่ด้วยการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม และเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ของกองทัพอากาศ ทั้งนี้ การสื่อสารอาจจะยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หน่วยงานและสถาบันการวิจัยและพัฒนา บริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศ บริษัทอุตสาหกรรมในประเทศที่มีศักยภาพ และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนอุตสาหกรรมและการลงทุน เป็นต้น

สมุดปกขาวถือเป็นการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์รูปแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาของหน่วยงานให้ประชาชน และหน่วยงานภายนอกรับทราบ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดข้อมูลจากยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนาสู่สาธารณะ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบโครงสร้างสมุดปกขาวของมิตรประเทศที่สำคัญและที่น่าสนใจ ได้แก่ ออสเตรเลีย ราชอาณาจักรสวีเดน สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น เพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการจัดทำสมุดปกขาวของกองทัพอากาศต่อไป

การศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาและองค์ประกอบของสมุดปกขาวของมิตรประเทศ พบว่ามีเนื้อหาและองค์ประกอบที่เหมือนและแตกต่างกันบ้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของสมุดปกขาวของแต่ละประเทศ โดยมีหัวข้อหลักที่สำคัญ ได้แก่ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทาย บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคง โครงสร้างหน่วยงานและขีดความสามารถที่ต้องการ แนวทางและแผนการพัฒนา งบประมาณ และการนำไปสู่การปฏิบัติ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของสมุดปกขาวของมิตรประเทศ

ลำดับ	องค์ประกอบ	ออสเตรเลีย	สวีเดน	จีน	ญี่ปุ่น
๑	ความเป็นมาและวัตถุประสงค์	✓	ไม่ระบุ	✓	✓
๒	สภาวะแวดล้อมและความท้าทาย	✓	✓	✓	✓
๓	บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคง	✓	✓	✓	✓
๔	โครงสร้างหน่วยงานและขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต	✓	✓	✓	✓
๕	แนวทางและแผนการพัฒนา	✓	✓	✓	✓
๖	งบประมาณ	✓	✓	✓	✓
๗	การนำไปสู่การปฏิบัติ	✓	ไม่ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	✓

ข้อเสนอแนะ

กองทัพอากาศสมควรจัดทำสมุดปกขาวของกองทัพอากาศ เพื่อการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนากำลังรบของกองทัพอากาศ โดยเฉพาะแผนการพัฒนาโครงการเสริมสร้างกำลังกองทัพ และความต้องการงบประมาณในอนาคต โดยสื่อสารข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ซึ่งกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม โดยต้องจัดรูปแบบเนื้อหาและโครงสร้างเอกสารในลักษณะของสมุดปกขาว โดยเสนอแนะให้นำเสนอในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์
2. สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงและความท้าทาย
3. บทบาทหน้าที่ด้านความมั่นคงของกองทัพอากาศ
4. ขีดความสามารถที่ต้องการในอนาคต
5. แนวทางและแผนการพัฒนาสำคัญ
6. งบประมาณ
7. การนำไปสู่การปฏิบัติ

กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวของกองทัพอากาศต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยเสนอแนะกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. สังกคและประชาชน
2. หน่วยงานภาครัฐด้านความมั่นคง
3. หน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนา
4. หน่วยงานภาครัฐด้านงบประมาณและการจัดหายุทธโศปกรณ์
5. บริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศและบริษัทผู้แทนจำหน่าย
6. บริษัทอุตสาหกรรมภายในประเทศที่มีศักยภาพ

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ด้วยสมุดปกขาวสามารถดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่แบบเดิมตามการเผยแพร่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ได้แก่ การจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มและการเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ของกองทัพอากาศ ซึ่งมีจุดแข็งเป็นเอกสารเชิงประจักษ์มีข้อมูลที่ชัดเจน สามารถใช้อ้างอิงและสืบค้นได้ และข้อมูลมีความเป็นระเบียบ โดยสมควรเพิ่มเติมแนวทางการสื่อสารให้เกิดการสื่อสาร 2 ทาง ได้แก่

1. ช่องทางหรือหน่วยงานสำหรับรับการติดต่อสื่อสารจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก
2. แนวทางการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ตลอดจนสมควรบูรณาการการปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ดำเนินการอยู่แล้ว ได้แก่ การปฏิบัติการข่าวสาร (IO) การทูตสาธารณะ (PD) และกิจการสาธารณะ (PA) เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศด้วยสมุดปกขาว เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงของชาติให้กับสังคและประชาชนในชาติ ต้องวางแผนอย่างเป็นระบบในการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง นำเสนอผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม สื่อถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ ตามห่วง

เวลาและจังหวะที่เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความตระหนักรู้และเข้าใจในความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนากำลังรบของกองทัพอากาศ โดยเฉพาะแผนการพัฒนาโครงการเสริมสร้างกำลังกองทัพและความต้องการงบประมาณในอนาคต ทำให้สังคมรับทราบ เห็นด้วย และมีส่วนร่วมในการพัฒนากองทัพอากาศ ซึ่งหากทุกภาคส่วนของชาติได้รับรู้ เข้าใจ และตระหนักในความสำคัญและความจำเป็น จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการรวมพลังของคนในชาติที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริงต่อไป